

ABONAMENTUL
 Pe un an . . . . . 24 Cor.
 Pe jumătate an . . . . . 12 .
 Pe 1 lună . . . . . 2 .
 Nrul de Duminică pe un an 4 Cor.
 Pentru România și America 10 Cor.
 —
 Pentru România și străinătate nrul de zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA
 Deák Ferenc-utca nr. 20.
 —
 INSERTIUNILE se primesc la admnistratie.
 Manuscripte nu se înapoiază.
 —
 Telefon pentru oraș și comitat 502

Clubul național.

(*) Din Budapesta primim știrea, că azi la orele 10 toți deputații români vor merge în dietă, unde înainte de a se intra în ordinea de zi, din partea clubului se va înștiința caz de *călcare gravă a imunității deputatului Vaida.*

• Insuș deputatul dr. Al. Vaida nu se va prezenta azi la ședința, pentru a nu se poate zice, că românii provoacă nainte de a se fi clarificat chestia în liniște și cu demnitate în parlament.

E de presupus anume, că drept răspuns la cuvintele ce se vor rosti din partea clubului național român, atât președintele dietei, cât și președintele consiliului de miniștri nu numai își vor exprima regretul profund pentru nemaipomenita rușine petrecută în ședința de Vineri, dar vor da și asigurarea cea mai complectă, că s'au luat măsuri pentruca astfel de sălbătăcii să nu se mai întâmple.

Nainte de ședința dietei, cel puțin așa ni-s'a telefonat din Budapesta. S'au mai potolit adică valurile furioase și printre fruntașii partidelor sunt mai mulți cari au desaprobat cele petrecute și au întreprins ca demnitatea parlamentului ungar să nu mai fie terfelită în acest chip de ceata kossuthistă, inconștientă de misiunea ce au deputații.

În altă parte a ziarului nostru dăm raport despre cele petrecute.

Azi vrem să ne rostim numai asupra hotărârii clubului parlamentar român.

Onoratul club a mers cu condescendența până la așa grad, pe care nu-l merită nici președintele dietei, nici guvernul. Față de Justh, care a văzut cum se deslănțuiesc patimile anarhice ale cetei sale de derbedei și față de guvern, al cărui șef a ieșit din sală ș'a lăsat ca beciznicii kossuthiști să năvălească în dragă voie asupra lui Vaida, clubul național putea să procedă pur și simplu așa, că azi luă pe Vaida la mijloc și naționaliștii făceau crud prigonitului lor tovarăș o reîntrare în dietă ostentativă, rămânând, se înțelege, ca dietă și guvern să facă ce vor crede de cuviință. Dacă se repetă scena de Vineri, rușinea nu asupra lui Vaida eră să cadă, iar dacă ar fi răbdat fără murmur pe Vaida în dietă, rușinați tot ei rămâneau.

Clubul național a crezut că e mai bine să aleagă ceastalaltă cale: să se clarifice întâiu chestia în plină dietă, în fața țării și a lumii întregi, să dea prilej președintelui dietei și guvernului de a se lăpăda de autorii imensului scandal.

A procedat cu un cavalerism care nu știm dacă va fi în viitor deplin apreciat și recompensat de partidele coaliționiste. S'a dovedit că până și după ce majoritatea din dietă a înzultat în chipul cel mai grav naționa românească, nu și-a pierdut sângele rece și disciplina judecătii, ci tot mai nutrește oarecari speranțe că cel puțin în chestii comune — cum ar trebui să fie grija pentru păstrarea decorului parlamentarismului —

se poate sta de vorbă cu partidele maghiare și, prin urmare, nu trebuie puse chestiile pe ascuțiș.

O dovadă asta despre maniere, pe cari în tabăra contrară zadarnic le-am căuta, maniere cari pe cât de mult onorează clubul și-l prezintă în fața lumii alcătuit din bărbați consumați în ale politicei, pe atât de mult ar trebui să oblige pe guvern și să determine întreg spiritul public maghiar a lua altă direcție decât cea dictată de patimi înjositoare.

Jubileul încoronării în Budapesta.

Sâmbătă la orele 10 a. m. — dupăcum am raportat și prin telefon — s'a celebrat slujbă dumnezească și Te-Deum în biserica lui Matia din Buda din prilejul jubileului de 40 ani dela încoronarea Majestății Sale de rege apostolic al Ungariei.

La acest serviciu divin a luat parte regele, însoțit de prințul de coroană, arhiducele Francisc Ferdinand, care a sosit la Budapesta Sâmbătă dimineața, plecând deja după prânz înapoi la Viena, apoi de arhiducele Iosif, împreună cu arhiducesa Augusta, de arhiducesa Clotilda și Elisabeta, fiica regretatului arhiduce Rudolf și de alte persoane din anturajul regelui.

Afară de membrii curței au luat parte la serviciul divin festiv membrii guvernului ungar, miniștrii comuni Schönaich și Burian, președintele Camerei ungare, croate și a Camerei magnaților, primarul și ajutorul de primar al capitalei.

Naia bisericii a fost împărțită în patru părți. Spre dreapta dela altar au fost grupate doamnele din înalta societate, lângă cari a luat loc corpul diplomatic străin. Față în față, în stânga se afla preoțimea înaltă, între care amândoi metropoliții români: Ioan Mețianu dela Sibiiu și dr. Victor Mihali dela Blaj, precum și episcopii Ioan I. Papp dela Arad, Ioan Szabó dela Oherla și dr. Vasile Hossu dela Lugoj. Au urmat apoi generalii, magnații, deputații, alți dignitari și diferite deputațiuni: a universităților din capitală și din Cluj, a capitalei, a ministerilor, etc.

Au fost de față dintre membrii fostului guvern: Fejérváry, în calitate de căpitan al drabarților, Kristoffy, Lányi, Tost, Vörös și Lukács.

Serviciul a fost celebrat din partea metropolițului din Eger Samassa, care a ținut și discurs festiv, sulevând meritele Majestății Sale și dorindu-i viață îndelungată, iubit de popoarele sale.

Iată pe scurt vorbirea arhiepiscopului Samassa:

»Majestate!
 Iubiților frați întru Hristos!

Impinși de sentimentul celei mai intime credințe și supuneri ne-am grăbit în casa Domnului, ca cu o inimă și cu un suflet să ne spunem în fața sfântă a regelui regilor și a Domnului domnilor dorințele noastre cucernice, cari țintesc fericirea pământească și veșnică a Majestății Sale regelui și domnului nostru; dând mulțumită preainduratului Dumnezeu, pentru grațiile, pe cari le-a împărțit cu regele nostru și pentru bunătățile, pe cari ni le-a împărțit nouă printr'ânsul.

Astăzi se împlinește al 40-lea an, de când națiunea maghiară Te-a salutată cu însuflețire potențată și cu speranță plină de bucurie pe Majestatea Ta ca pe regele său încoronat. Pentru că națiunea maghiară privește cu sfântă evlavie spre coroana sfântului Stefan, care e garanția sprijinului tronului și a libertății națiunii, asigurând drepturile împrumutate ale amândurora.

»Dupăce citează din vorbirea adresată Majestății Sale în aceeași biserică la 1867, când s'a încoronat, Samassa urmează:

Domnia de patruzeci ani a Majestății Tale a

fost exemplul măreț al acestor sublime învățături ale bisericii. Domnești peste noi, ca să muncești pentru binele nostru al tuturor; domnești ca să servești tuturor.

Niciodată nici o putere nu se poate măsura în demnitate și vază cu puterea, a cărei cea dintăiu lege a fost și va fi: a servi.

Vorbind apoi despre unitatea dintre națiune și rege, accentuiază, că niciodată nu se poate separa interesul și soarta dinastiei de a națiunii și credința față de rege și patrie.

»Națiunea — continuă — cu fruntea ridicată spre ceriu poate privi liniștită în viitor, știind, că măsura existenței, mărimii și demnității sale depinde dela credința, cu care se alipește de garanțiile plămădirei sale.

Ceremonia s'a terminat la orele 11 și jumătate. Familia regală s'a depărtat apoi în ovațiile frenetice ale mulțimei.

La palat a primit Majestatea Sa trei deputațiuni: a camerei, a magnaților și a capitalei.

Iată vorbirile ținute:

Vorbirea lui Dessewffy, președintele camerei magnaților:

»Majestate cesaro-regească apostolică, prea grațioase Doamne! Din partea și din încredințarea casei ungare a magnaților ne-am prezentat înaintea înaltei fețe a Maj. Voastre, ca în ziua aceasta, atât de importantă pentru națiunea maghiară, să ne manifestăm onorurile noastre smerite și sincera noastră alipire. Sunt 40 ani, de când M. Voastră, urmând șoptele înțelepte ale sentimentelor, ați restabilit constituția noastră, ați sigilat între națiune și regele său aceea legătură strânsă, ale cărei binefaceri gustându-le, sub influința ei națiunea a putut propăși suflătește și materialicește. Primiți Majestatea Voastră, din partea casei magnaților pentru această nobilă faptă adânc simțita ei mulțumită și sincera ei recunoștință îndeeosebi cu această ocaziune. Fie-mi permis în acelaș timp să-mi dau expresie vederei mele, că sentimentul dinastic al națiunii maghiare în aceea parte a Europei, unde a așezat-o Provedința, stă mai presus de orice îndoială și este recunoscut; națiunea maghiară nu cunoaște gravitațiune în afară; alipirea ei față de purtătorul sfintei coroane și față de propria-i constituție este fără margini, și pentru că cele două noțiuni se întregesc reciproc: aceea zală de lanț, care Vă leagă pe Maj. Voastră, ca pe adevăratul prieten al națiunii maghiare, de noi, formează o cardinală peatră fundamentală a speranței noastre în viitor, deoarece gloria tronului și strălucirea, siguranța lui viitoare stă în cea mai strânsă legătură cu binele și fericirea țării. Provedința divină să vă țină pe Majestatea Voastră încă mulți ani spre fericirea popoarelor Voastre!»

Răspunsul regelui:

»Primesc cu bucurie omagiile casei ungare a magnaților cu prilejul aniversării a 40-ea a încoronării mele. Cu plăcere îmi amintesc cu această ocaziune de sprijinul, pe care mi-l'a oferit casa magnaților în năzuințele de-a fericii popoarele iubitei Ungarii și a țării aliate. Am experiat cu mulțumire, că străformarea, prin care a trecut casa magnaților în decursul domniei mele, și în urma căreia, cuprinzând în sânul său un număr mai extins de bărbați eminenti, s'a făcut capabilă în măsură potențată casa magnaților de a-și împlini înalta misiune tradițională. Contând cu siguranță și pe mai departe la activitatea binecuvântată a casei magnaților în interesul tronului și al patriei, vă mulțumesc din inimă pentru omagiile D-voastre.

Vorbirea președintelui camerei, Justh:

»Majestate cesară și apostolică regească, prea grațiosul nostru domn și rege! În numele și din încredințarea camerei ungare a deputaților ne-am prezentat înaintea Majestății Voastre, ca la aniversarea a 40-ea a încoronării Maj. Voastre și a restabilirii constituției să interpretăm sincerele sentimente ale camerei și să dăm expresie celui mai profund omagiu al ei.

Când din această încredințare onorifică Vă salutăm pe Majestatea Voastră în numele camerei cu profund respect, Vă rugăm totodată, să păstrați bunăvoință față de națiunea maghiară, care se alipește cu credință nestrămutată deopotrivă față de regele său încoronat și față de drepturile sale constituționale. Dorința noastră fierbinte este: dea puternicul domn al cerului Maj. Voastre putere, sănătate și dea Dumnezeu, ca rege și națiune totdeauna în bună înțelegere să promoveze în armonie neștirbită mărirea, puterea și fericirea tronului și a patriei. Trăiască regele!

Răspunsul Majestății Sale:

»Cu mulțumire plină de bucurie primesc din incidentul aniversării a 40 a a încoronării mele omagiile exprimate, ca nou gaj al credinței față de regele și al sentimentelor patriotice ale camerei maghiare. Imi cade bine să mă gândesc astăzi la strălucita dezvoltare, pe care a arătat-o în cursul celor 40 ani trecuți iubita Ungarie și țările ei aliate. Doresc fierbinte și sper cu siguranță, că iubita mea națiune maghiară înaintând pe drumul pașnic al progresului, pe urma activității binecuvântate a camerei, va înflori tot mai mult, crescând într-una și dând strălucire coroanei sfântului Stefan, sfântă deopotrivă înaintea mea și înaintea națiunii. Primiți cu repeziția mea mulțumire asigurarea grației mele regești ne-schimbate.

Primarul capitalei Fülepp, ținând de asemenea un discurs și predându-i adresa de omagiu a capitalei, a primit următorul răspuns din partea regelui:

»Primiți mulțumita mea pentru omagiul d-voastră. Intre bucuriile cele mai mari ale domniei mele este aceea, când văd, cât de repede s'a dezvoltat dela încoronarea mea iubita mea capitală maghiară atât în bogăție, cât și în frumusețe, în primul rând în urma activității constante și publice a cetățenilor ei. Vă asigur, că voi urmări totdeauna cu interes pornit din inimă dezvoltarea viitoare a capitalei, întărirea ei economică și dezvoltarea instituțiilor ei culturale și de binefacere, rugându-vă, să predați tuturor locuitorilor capitalei mulțumita mea pentru omagiile lor.

Din prilejul iubiteului, Majestatea Sa a ordonat grațierea a 164 întemnițați, cari vor fi rocamațai din partea ministrului de justiție.

Distinși cu titlul de consilieri intimi au fost și vicepreședinții camerei, Rakovszky și Návay.

La orele 5 p. m., a avut loc la palat un prânz, la care au luat parte afară de membrii familiei regale și a dignitarilor dela curte, baronul Aehrenthal, contele Eszterházy, șef de secție în ministerul externelor și Dáruváry, consilier de curte.

Croații și românii. Presa maghiară face caz mare din faptul că din incidentul Vaida, croații nu s'au alipit românilor, ci desaproabă pe Vaida.

Nici n'au așteptat românii acest sprijin. Va veni însă vremea când kossuthiștii vor sări împotriva croaților. Ca să-și arete nobleța, românii desigur vor sări în apărarea celor luați la goană.

Aducă-și numai croații aminte, cum nainte cu doi ani aceiași kossuthiști cari au scos din parlament pe Vaida, erau să-l scoată și pe croatul care vorbise în limba sa maternă. Atunci Apponyi și Kossuth alergau dela deputat la deputat să-i potolească pe turbați, fiindcă umblau să câștige alianța rezoluționiștilor. Când nu vor mai avea nevoie de prietinia acestora, îi vor trata pe croați cum au tratat pe dl Vaida!

Să țină minte!

Episcopul croat Drohobeczky, deputat în camera ungară, a pornit acțiune cu scopul, ca să se reia tratativele dintre croați și guvernul ungar, voind să se aplaneze conflictul pe cale pașnică. El sperează, că se va restabili pacea dorită.

Cine e moftangiu? Iubitul prieten al românilor, a cărui chemare este să ne injure științificește, prea stimatul domn dr. Jancsó Benedek, ocupându-se în ultimele »valuri politice« cu incidentul Vaida, declară că întreagă istoria nu e altceva decât un moft, iar deputatul Vaida e un moftangiu. Dar nici politica națională română nu este altceva, decât un moft în stil ceva mai mare și astfel și eroii ei nu-s decât moftangii, zice dl Jancsó.

Dacă un bărbat cu pretenții, că e serios și cult și cu carte, ajunge la asemenea constatări copilărești, nu poate fi în fond, decât cel mai ridicol moftangiu din mahala.

Camera austriacă este convocată, conform unei informațiuni semioficiale, pe Lunia viitoare, 17 l. c.

Maturitatea politică.

»Trebue să ajungem și noi odată la maturitatea politică, când cu demnitate să ne știm face datorința și curați la conștiința noastră să nu avem frică, decât numai de unul D-zeu!»

Așa glăsuiau mai deunăzi unul dintre cei mai iluștri bărbați ai neamului românesc — dela noi!

M'a durut inima și am oftat, când unul dintre cei mai competenți bărbați ai noștri este silit — acum în veacul al XX-lea — să glăsuiască astfel; mi-am bătut capul foarte mult și mă întrebam — ca un mare idealist ce sunt — ce va să zică acel bărbat prin cuvintele: »maturitate politică« și »conștiință curată«, căci eu așteptam munți de aur, dela românii noștri din Ungaria? Și am regretat mult, când zisele înțeleptului nostru bărbat, rând pe rând s'au întărit; iar acum dupăce noul proiect de lege a fost deja sancționat de M. Sa, nu putem zice alta, decât să recunoaștem, că atât noi românii, dar mai vartos sârbii, slovacii, nemții și sașii din Ungaria, suntem slabi: ne lipsește școala politică, maturitatea politică, conștiința națională!

Suntem cu toții mari în gură, dar mici în fapte! Și să nu fiu rău înțeles, căci nu țințesc la iubii noștri deputați.

La uscăturile neamului, cari nu merită decât disprețul lumii cinștite și la poporul condus de acele uscături fără pic de școală, conștiință și maturitate, cari lucru firesc toate lasă umbră și întunec peste aceea ce numim: caracter, — acolo îmi sboară gândul!

Și vezi, aceste scăderi mari ale noastre, le-au cunoscut foarte bine »dușmanii noștri politici«, căci numai așa au cutezat ei să vină cu proiecte de lege, cari țințesc să dărâm tot ce nu-i maghiar.

Acî îmi mai vin în minte și zisele marelui bard național A. Murășan:

»Pe voi vă nimiciră, a pizmei răutate
Și oarba neunire, la Milcov și Carpați.»

N'au fost de ajuns laudele și tămăierile ce ni-le-am făcut de un pătrar de veac și mai bine; zis-am, spus-am în lumea largă: că poporul și peste tot românii s'au luminat, au făcut școală, sunt curați în conștiință etc., iar când colea, după decretarea activității, ne dădurăm de gol, căci abia am trimis 8, mai apoi 14 deputați în statul țării; și am putea fi mândri, dacă și pe aceștia i-am fi trimis în urma conștiinței naționale, ori a maturității politice! Nu! Năcazurile, focul care ne-a ajuns la degete, a făcut mai mult ceea ce a făcut.

Imi va zice cineva, că împrejurările sunt grele și să ne mulțămim și cu atâți deputați! Da! este

FOIȚA ORIGINALĂ A «TRIBUNEI».

Scrisoare din Veldes.

Vizita jurnaliștilor englezi.

6 Iunie 1907.

Vizita englezilor aici, a fost farmec înviorător ce a incins sufletele și a descreșit frunțile slovenilor. De două zile luați în curentul entuziasmului lor și noi vizitatorii cari pare-că aveam destul, în cântecul păsărelelor și mirosul florilor în odihna brădetului, pornisem a nu avea altă preocupare decât sărbătoarea primirei lor. Și eră nostim cum pașnicii visători ai naturii, curanții lui Rikli încep să se gândească serios că oricum trebuie să facă oare-care toietă. Nu se cădea să le vadă englezii picioarele goale în sandali și piepturile părțite de soare, oricât de englezi ar fi! Și iată-ne pe toți în fierbere, doamnele scormonind prin cufere după fiarele de frizat, domniile aruncând năcăjiți unele peste altele să-și găsească cravatele și gulerile cele mai potrivite. Steaguri lungi, engleze și austriace fălfăind din înălțimea balcoanelor, placarde cu insigniile provinciei Craina butonau cochet panourile din brad și miosot; pe lac un șir frumos de bărci împodobite cu arcade din foi de ștejar și ramuri de salcâmi albi, mărgăritar și trandafiri, deschideă pe două rânduri potecă lungă, unde lebedele grațioase involburându-și penele, se plimbau a lene; La hotel Luisenbad unde urmau să fie găzduiți, terasa strălucind de curățenie, așteptă cu mesele întinse în formă de potcoavă, pe cari cristalurile și argintăria pierdă n albeața garoafelor așezate artistic între gru-

puri de cireșe și fragi roșii ca sângele, lângă cari minunate piramide de pere și struguri ascundeau discret buteliile variate.

Pe străzi lumea umblă veselă și nerăbdătoare, copiii frumos îmbrăcați așteptau rânduși, muzica reg. 47 din Görtz gata să întoneze hymnul; toți frământați, curioși, doar soarele jubila în pace, râzând pe sub nori.

Erau orele 5 d. a., când un urnit greoiu anunță sosirea și la cotitura străzii J'auenburg se văd vre-o 60 trăsuri aducând vre-o 80 de englezi și încă alți mulți streini cari îi însoțeau dela Laibach. Veneau tăcuți în fundul trásurilor privind impasibil când în dreapta când în stânga la munți, păduri, vile și grădini, de loc la lume, care se miră inciuată de mutrele lor reci. Descinzând, s'au împrăștiat liniștit, după indicile conducătorului lor, dr. Theodor Wimbersky, secretarul căilor ferate austriace, — de au vizitat școlile, hotelurile principale, bisericile, curhausul, colonia și băile Rikli. La 8 ore seara a avut loc marele diné la »Hotel Luisenbad«.

O ploaie deasă și repede începu stricând toată organizația serbării ce urmă să aibă loc pe lac. Masa și-a urmat totuș cursul vesel și la deșert se puteau observă mai bine chipurile feapăne ale englezilor, un moment înviorate de șampania ce deschise cursul toasturilor. Toți zdraveni ca trup, fazi și fără expresie la chip. Foarte corecți, toți fracăți; doamnele, (căci erau și câteva dne) în mari decolteuri, robuste, bine făcute, dar urâte. Din mijlocul mesei, o fată slavonă, voinică și frumoasă, într'un pitoresc costum, portul național, se ridică vioasă și închină paharul în sănătatea oaspeților, urându-le bun sos și strigând »Trăiască poporul englez!».

Un amestec detunător de All right și Hivel, salută mulțumitor pe tinăra fată, pe când muzica intonează hymnul național englez, pe cari toți îl ascultă respectuos, ridicăți în picioare. Răspunde Lordul Iohn Ewans care admiră în chip poetic localitatea pe care a dorit s'o cunoască și unde găsește o primire atât de caldă, sfârșind într'un măgulitor elogiu la adresa poporului slavon așa gingaș și mândru întrupat în chipul frumoasei fete ce i-a salutată.

Mai ridică apoi un toast în cinstea căpeteniilor locale Iannis Beker Hohn, vicepreședintele Sindicatului presei engleze, M. Lawe dela »The Standard« admirând înflorirea provinciei Craina; Jesse Dnarl din Londra pentru împăratul Francisc Iosif și Dinastie, (muzica cânta hymnul austriac), apoi Hubert Biscoe care mulțumește pentru frumoasa primire și închină pentru toți cei cu inimă caldă, el englezul rece, care totuși știe simți cald, când împrejurările o cer și ființele ajută! La sfârșitul mesei în vioșia unei arii naționale slavone, un grup de vre-o 20 perechi, toți în port național apar în sală, salutați entuziast mai ales de femeile engleze. E interesant portul slavon. La femeii fustă din postav verde și o talie închisă pe o cămașă foarte creață în culori vii, de obicei roșii sau galben închis, — cu un fel de bonetă înaltă din tulpan și țorbote plisate cu benți din catifea roșie brodată în fir, la fete, iar la femeile măritate bonetta are o formă schimbată cu căpățâie lungi atârinate pe spate, ce se termină cu funde mari și panglici verzi. La cingătoare poartă un lanț închis în paște din metal galben sau oțel și de gât poartă totdeauna o anuleță religioasă legată de o panglică albastră. Bărbații poartă pantalonii, strânși pe corp, haine deasemeni, din postav

adevărât! Răul cel mai mare însă îl vedem în lipsa de școală! Nu însă școală între zidurile cele patru, ci școală în popor!

Atât suntem noi de departe de unguri, ca bunăoară: ceriul de pământ!

Las' că aceștia-s mai favorizați, dar abstrăgând — la noi — poporul de rând, să luăm o parte a inteligenței la socoată și ne vom scârbi; iar dacă vom stă așa de morți, ca și până înainte de asta cu 2—3 ani, nu vom ajunge bine!

N'am văzut atâta uitare de sine, nici la cel din armă cărauș ungar, cât s'a văzut la un număr destul de mare a inteligenței române; și iată dar că nu e de ajuns lauda și tămâierea; destoinicia în oratorie a vlădicului, avocatului, profesorului, preotului și dascălului, că poporul e așa și așa de conștios și luminat, iar când colo tocmai acei laudăroși, dacă e vorba să-și facă datoria de români adevărați apoi și-o toacă: că e neam cu cutare slujbaș de stat ori administrație, că e vlădică, și vezi Doamne, cum va mai merge între colegii magnați? altul își pierde congrua; altul cincvenalul; unii au copii de școală; unii așteaptă slujbi mari, titluri, ranguri, distincțiuni; mulți sunt bătrâni, bolnăvicioși; altora li-e teamă că nu mai dă fibirău și notarășul mâna cu ei; iar la dreptul spunând, sunt și de aceia, pe cari nu-i lasă soțiile să-și facă datorința sfântă față de neamul lor!

Noroc, că biserica lui Hristos ne învață să nu desperăm; trebuie dar să ne luăm inima în dinți și cei rezoluți, conștii, maturi și de caracter ferm, să se pună pe lucru din greu; să fim buni bucurători dacă ne-am putea forma zid de apărare, contra uraganului ce ne amenință, căci nouă nu ne este iertat nici să visăm de o rezistență școlară monstră, sau de altceva, unde suntem noi și cum stăm noi cu poporul nostru, față de poporul polonilor din Germania?

N'avem decât să ne apărăm până ce putem, căci doar istoria ne arată destul de eclatant, că nici înălțarea nu merge până la ceriuri!

Dacă ne vom pune pe lucru, cu inimă caldă, vom face să ajungă de nimic înaintea poporului bureții cari fac rușine inteligenței noastre românești, atunci vom face școala de care avem lipsă ca să ajungem la adevărată maturitate politică, la adevărata conștiință națională! Cum să facem această școală, ne învață domnul Vas. C. Osvadă în articolul »Tovărășile și școlărele noastre« publicat în numărul 15 al foii »Tovărășia«. Prin o bună școală politică ne-am asigura viața!

Leucușești, 17/VI 1907.

I. Furdian
inv.

negre de obicei; veste de catifea verde des înbumbată în nasturi argințați, cisme muscălești și pălării tiroleze.

Un cor de vre-o 100 de persoane, a cântat frumos cântece naționale slavone. Entuziasmul era așa mare, că mulțimea de afară strigând din toate puterile Hivele, Ho, Ho, unii deschideau umbrelele ca manifestând și mai vădit, unii aruncau pălăriile și băteau cu tocurile cismelor în podelele terasei. Englezii țineau ritmic tactul cu All right și toți la un loc un popor înversunat aproape în entuziasmul lui, ceialalți impasibili și stăruitori, produceau un întreg tumult, neînțeles straniu, ciudat. Ca ironică contrarietate, muzica sfârșește într'un splendid vals de Straus și atunci capelele un pic înfierbântate și picioarele amorțite încep în focul entuziasmului lor, un joc amestecat, în cari englezii țopăiau cu alurii de eleganță un fel de Vals-Walk, nemții se învârteau amețitor în patru pași și slovenii închipuiau ceva aproape Bostonului; doar acordurile armonioase de vioară și flaute curgeau frumos, în tact lin, lin... aducând pare-că în volbura prafului ce se ridica îngroșat, ca într'un fum, chipul amărit al bietului Straus, — mâhnit de schimonositura jocului acestuia înfierbântat...

Și au jucat numai valsuri, până dimineața când englezii au plecat foarte mulțumiți de a fi fost mai larg aici, după primirea fastuoasă ce le făcuse în Germania însuși împăratul Wilhelm, — spre Karintia. Muzica s'a înapoiat la Görtz și noi ne-am reluat sandalii și hațele scurte năcăjiți că nu am putut vedea marea serbare de pe lac, ce promitea a fi foarte frumoasă, de n'ar fi plouat, compătimitind biete lampioane înmuiate de apă și cheltuiala zădărnice cu artificii, cari se stâneau fără efect în ploaia uricioasă, de abia așteptând să se însenineze bine să ne începem și noi serbările, cu excursiunile pe munți, noi vegetarianii Rikli!

Din România.

Mișcarea poporațiunii în comunele rurale. Serviciul statisticii generale din ministrul domeniilor a întocmit statistica mișcării poporațiunii din comunele rurale în cursul lunii Noemvrie anul trecut.

Din această importantă statistică extragem următoarele date:

Căsătorii s'au celebrat 10.433 cu un plus de 640 căsătorii față cu cele celebrate în aceeași lună din anul trecut 1905.

În intervalul dela Ianuarie până la Noemvrie 1906, s'au celebrat 51731 căsătorii, cu un plus de 12453 față cu epoca corespunzătoare a anului trecut.

Divorțuri s'au pronunțat 82 cu un minus de 3 față de luna corespunzătoare a anului 1905.

În intervalul dela Ianuarie până la Noemvrie 1906 s'au pronunțat 625 divorțuri cu un plus de 108 față de epoca corespunzătoare a anului trecut.

Născuți au fost 15.479 dintre cari 7.896 băieți și 7.583 fete, cu un plus de 2.638 față cu aceeași lună din anul 1905.

În intervalul dela Ianuarie până la Noemvrie 1906 au fost 213.081 născuți, cu un plus de 10.170 față cu aceeași epocă a anului trecut.

Morți au fost 9.665 dintre cari 5.034 bărbați și 4.630 femei cu un plus imens de 25 față de luna corespunzătoare a anului trecut. În intervalul dela Ianuarie până la Noemvrie 1906, au fost 118.356 morți, cu un plus de 505 față cu aceeași epocă a anului 1905.

Excedentul născuților asupra morților a fost în cursul acestei luni de 5814 cu un plus de 1.760 față cu excedentul născuților din anul trecut.

Din străinătate.

Rusia.

Duma și terorismul. Ședința din urmă a dumei, în care s'au respins patru moțiuni pentru condamnarea terorismului a produs o mare zăpăceală în toate cercurile și mai ales în cercurile oficiale. Monarhiștii sunt disperați de acest act al Dumei.

Ziarul »Retch«, al democraților constituționali blamează în special pe președintele Golovin, care spune ziarul rus, a pus parlamentul într'o mare încurcătură, într'o situație cu totul falsă. Chestiunea terorismului nu trebuie de loc discutată, deoarece, acum după cazul precedent, duma nu va mai putea niciodată să desaprobe faptele revoluționarilor. Monarhiștii erau însă încântați că se făcuse în sfârșit proba, că duma simpatizează cu teroriștii și acum așteptau cu bucurie dizolvarea ei. Siguri fiind de reușită, ei și răspândiseră zvonul, cumcă încurând duma va fi dizolvată. Spre marea lor surprindere, Stolypin, primul ministru, refuză să le facă pe plac, sub cuvânt că dizolvarea dumei ar însemna adevărata domnie a terorismului, adevăratul început al unui groaznic măcel.

În acest timp, față de încurcătura actuală, teroriștii profită și mai mult pentru a comite asasinat. În școli, în spitale, în aziluri, în nenumărate localități publice, se găsesc pe fiecare zi bombe. S'au găsit bombe în Moscova într'o casă locuită de două studente. Numărul bombelor era de o sută. Asemenea cazuri se citează cu sutele în întreaga Rusie și dovedesc că propaganda revoluționară și anarhistă, departe de a fi încetată, face progrese din ce în ce mai mari. Revoluționarii nu așteaptă în adevăr decât dizolvarea dumei, pentru a pune în practică ideea lor cea veche: de a provoca o revoluțiune generală, care să conducă la răsturnarea stărei de lucruri de azi.

După-cum se știe, țarul a făcut observațiuni serioase primului ministru Stolypin, asupra faptului, că duma refuză să condamne actele de terorism, mai ales când se știe, că se pusesse la cale și un complot bine organizat, în contra întregii familii imperiale. Stolypin, a plecat foarte gânditor, în urma acestei convorbiri, dar nu a putut să promită țarului nimic, deoarece intervenția lui nu ar avea nici o putere pe lângă dumă.

Diferite manifeste revoluționare felicită pe membri dumei pentru atitudinea lor și îi în-

deamnă să reziste încontra oricărei presiuni, căci întreg poporul rus va fi cu dânșii.

Țarul se va întâlni în cursul verii pe apele germane, precum se afirmă, cu împăratul Wilhelm. Acestei întrevăderi i-se atribuie o mare însemnătate.

Disolvarea dumei se accentuează din nou. Ministru-președinte și de interne va fi numit Witte, conform unei informațiuni din Petersburg. El va avea să facă reforma electorală.

Duma desbate programul agrar al guvernului. În ședința din urmă ministrul Stolypin a fost vehement atacat pentru politica lui agrară. Social-democrații au propus un proiect, în sensul căruia pământul să fie dat comunelor în mod gratuit. Aderenții partidului muncitorilor voiesc stațificarea pământului ori cel puțin desproprierea definitivă cu sila să se ia ca bază a reformei agrare.

În Odesa a fost atacat și grav rănit din partea revoluționarilor Melnicow, membru al asociației adevăraților ruși.

Germania.

Camera Prusiei a fost închisă Sâmbătă la 3 ore p. u. din partea cancelarului Bülow.

Turcia.

Un batalion de soldați din Constantinopol a denegat supunerea când i-s'a dat poruncă, de a porni împotriva revoluționarilor.

Sârbia.

Deschiderea scupcinei. După o pauză de două luni, azi s'a deschis din nou camera Serbiei. Guvernul Pașici o închisese de nevoie, voind să evite starea de ex-lex, crezând, că astfel se va calma opoziția în cursul pauzei. Dar guvernul s'a înșelat, căci noii radicali voiesc să continue lupta cu mai mare înversunare. Opoziția evaluează procedura guvernului de anticonstituțională, pentru că a amânat ședințele camerei numai ca votarea bugetului să ajungă la senatul statului. Radicalii noi vor continua cu obstință, în contra căreia Pașici intenționează reforma volnică a regulamentului intern a scupcinei.

E generală credința, că noua sesiune a scupcinei nu va fi capabilă de muncă și astfel se prevede dizolvarea cât mai urgentă a ei.

Vuici, fostul ambasador al Serbiei la Berlin, a abzis și de mandatul de deputat. În scurtă vreme va pleca dela Berlin, dar nu în Serbia, ci la băi de mare, ca să se recreeze și să-și restabilească sănătatea.

Spania.

Bugetul, prezentat Sâmbătă înaintea cortesului s'a încheiat cu un excedent de 23 milioane și jumătate pezete. Guvernul a cerut încuviințare că să elibereze în proximii 8 ani efecte de 175 mil. pe seama vapoarelor și arsenalelor. Afară de aceasta bugetul marinei e mai mare cu 13 milioane decât anul trecut. Bugetul instrucțiunii și al lucrărilor publice a rămas același, fapt, pe care îl desaproabă vehement presa liberală.

Portugalia.

Criza. Se afirmă, că în număratoase orașe s'au ținut adunări populare, cari au pretins demisia regelui.

Bulgaria.

Dezertori bulgari formând bande în Macedonia. Îndemnați de agitatori încă nedescoperiți și profitând de o permisie de ieșire, 30 de soldați din garnizoana din Filipopoli au dezertat pentru a pătrunde în Macedonia. Ca să înșele poliția, în loc să ia drumul prin munții Rhodope, care este cel mai scurt, și către care autoritățile militare își îndreptau cercetările lor, ei au luat drumul cel mai lung prin Kustendil.

Măsuri extraordinare au fost luate pentru a împiedeca trecerea lor la frontiere și pentru a-i aresta.

Două dintre evadați au fost prinși. Ei mărturisesc că mișcați de măcelurile organizate de bandele grecești și sârbești contra bulgarilor din Macedonia, ei voiau să treacă granița pentru a înlocui armata turcească în datoria de a extermina bandele, datorie pe care nu o îndeplinește niciodată. Ei pretind acum că nu au fost îndemnați să dezerteze, adăogând că acțiunea lor a fost spontană și că cetirea știrilor recente din Macedonia i-a exasperat cu deosebire.

Guvernul bulgar va face tot ce-i stă prin putință pentru a aresta pe toți vinovații și a-i pedepsi în mod exemplar pentru dezertare, care prin natura sa, ar putea amenința în mod serios disciplina în armată.

Ministerul de războiu într'un ordin de zi declară că va pedepsi pe vinovați fără milă.

America de sud.

Criza ministerială din Chile a adus țara într'o stare de tot neliniștită. Opoziția împiedecă cu înverșunare compunerea noului cabinet. Circulația trenurilor e oprită în urma grevei funcționarilor dela căile ferate. Cauza grevei e de natură politică. Autoritățile sunt îngrijate. Podurile și stațiunile sunt păzite de miliție.

Afacerea Vaida în Cameră.

— Raport telefonic. —

Deputații naționaliști. — Vorbirea lui dr. I. Maniu. — Declarație energică. — Furia șovinistă.

Budapesta, 10 Iunie.

Ieri seară clubul naționalist ținuse ședință pentru a hotărî ce să facă azi: unii erau adică de părere ca Al. Vaida să se înfățișeze la ședința de azi a dietei, orice s'ar întâmpla. Alții au arătat că ar fi mai bine ca Vaida să nu vină la ședință, ci întâiu unul dintre deputații români să ia cuvântul și după ce va fi adus la cunoștința dietei sălbăticia de Vineri, când o ceată de deputați kossuthiști au năvălit asupra lui dr. Al. Vaida și l-au scos afară, să vestejească în cuvintele cele mai bărbătești această rușine a parlamentului și înzultare a întreg neamului românesc.

Așa s'a și hotărît.

Azi dimineață deputații s'au adunat apoi la club, de unde au plecat în corpore aproape toți, spre parlament.

Să ia cuvântul, în numele clubului, a fost însărcinat deputatul dr. I. Maniu.

Capitala setoasă de senzație și scandal, își manifestese un mare interes față de ședința de azi. Deja la orele 9 și jum. întreaga dietă, toate lojele și galeriile erau pline de public și pe coridoare mișunau cei ce nu aveau bilet de intrare. În fața parlamentului, afară în stradă, mulțime mare. Mersese vestea că venind azi la dietă Vaida — ceea ce s'ar fi hotărît deja în clubul român — kossuthiștii iar îl vor scoate afară cu puterea, după cum vor păți-o și ceilalți naționaliști.

Și adevărul e, că atât aseară cât și azi dimineață ziaristii unguri au dat asalt, doar doar vor afla ceva privitor la hotărîrea românilor. N'au putut însă afla nimic, așa că prezentarea deputaților la dietă, fără Vaida, a surprins oarecum pe toți și foarte multora li-a risipit speranța de a asista la un nou scandal.

S'a și produs mișcare mare când a mers vestea că românii vin fără Vaida.

Vorbirea lui I. Maniu.

Ședința dietei se deschide imediat după ce bat orele 10. Deputații de pe culcare grăbesc toți în sala de ședință.

Dr. I. Maniu ia cuvântul înainte de a se intra în ordinea de zi, vorbind sub titlul la regulament.

Cu multă vervă și eleganță, dar și cu energia ce comportă chestia, distinsul deputat român înștiințează pe președinte și dieta că în ședința de Vineri s'a violat grav dreptul de imunitate al deputatului Al. Vaida, care în chip ne mai pomenit în această cameră, a fost înzultat și scos afară cu puterea de o ceată de deputați, fiind astfel împedecă în exersarea dreptului și împlinirea celei mai sacre datorie.

Exprimă părerea de rău și adâncă indignare a întreg clubului național și crede că nici președintele, nici dieta, nici guvernul nu vor avea decât cuvinte de osândă la adresa celor ce uitând de demnitatea locului în care se află, atacă în chip sălbatic p'un deputat care prin nimic n'a dat prilej nici îndreptățire nimănui să-l înzulte. Și chiar dacă s'ar admite că ar fi fost vinovat, nici atunci nu prin asemenea procedură trebuie să ia cineva satisfacție, ci orice incident grav este a se rezolva conform regulamentului Dietei.

Cele petrecute cu dr. Al. Vaida sunt cu atât mai de condamnat, cu cât — zice oratorul p'un ton vibrant și de energie — nu a fost înzultată o persoană, un deputat, ci un partid, pot să afirm: nația noastră întreagă! (Puternice aclamări pe băncile naționaliștilor. Sgomot infernal pe băncile majorității.)

Strigăte:

— Te vom da afară și pe tine, trădătorule!

— Afară cu toți valahii!

— Nu există altă nație decât cea maghiară.

Justh, care prezidează, sare și el ca un leu în apărarea nației maghiare, scuturându-și capul, sunând furios clopoțelul și strigând: »Atrag luarea aminte a dlui deputat asupra unui lucru: nu e permis să vorbească aici de nație românească!« (Majoritatea aplaudă, naționalitățile aclamă pe dr. Maniu).

Dr. I. Maniu urmează: În fața celor petrecute, aici sub ochii dlui președinte și a dietei, rog ca întreaga cauză să fie trimisă la comisia de imunitate, care în cel mai scurt timp posibil să vină cu raport înaintea dietei. Și până atunci dl președinte să ia măsuri ca nici un deputat să nu fie prin nimeni împedecă în exercitarea drepturilor sale și e de regretat că în cazul Vaida președintele n'a intervenit pentru apărarea imunității unui deputat.

În caz când nu s'ar lua cele mai grabnice măsuri de apărare a deputaților față de dușmănia și agresiunea ce s'a deslănțuit chiar în incinta dietei, partidul naționalităților va fi silit a considera drept știrbit (manc) acest parlament, și se va simți îndemnat să lupte cu toată vigoarea pentru actualului parlament de castă să i-se pună capăt prin introducerea sufragiului universal, fiind dovedit pe deplin că nu mai merge cu sistemul de până acum, care țării nici un bine nu i-a adus, pentru că

fiind dirijat de principii cari îl pun în contradicție nu numai cu naționalitățile, dar cu interesele majorității cetățenilor din patrie, nici n'a putut să desvolte vre-o activitate salutară.

Cât despre atitudinea în viitorul cel mai apropiat al partidului naționalităților, bine înțeles că acesta își va rezerva toată latitudinea de acțiune îndată după răspunsul ce dietă va da la raportul comisiei de imunitate.

(Deputații naționaliști aclamă cu căldură pe excelentul orator și grăbesc toți să strângă mâna).

Ungurii strigă tot felul de invective:

— Bine i-s'a întâmplat lui Vaida!

— Și voi o să pățiți așa, dacă nu vă astâmpărați!

Răspunsul lui Justh.

Se face în urmă tăcere, urmând să răspundă președintele Justh, apostrofat în excelentă vorbire a lui Maniu.

Răspunsul lui Justh e proba cea mai evidentă cât de mult președintele a tolerat scandalul de Vineri și cât de mult el ținde să scuze și să acopere pe vrednicii săi adeprenți.

El se mărginește simplu a declara, că în regulamentul dietei nu este paragraf care să-i dea dreptul să uzeze de putere armată pentru a potoli deslănțuirea patimilor unora ori altora dintre deputați, ci regulamentul îi dă drept a uza de putere numai față de publicul spectator. (Care va să zică deputații ar putea să se bată și omoară, fără ca președintele să încerce măcar a face ordine!)

Cohorta kossuthistă râdea cinic și în urmă a aplaudat pe președintele care în chipul acesta consfințește dreptul pumnului între deputați.

Replica lui dr. Maniu.

Toți deputații naționaliști au rămas frapați de acest răspuns în doi peri, de cinismul acesta brutal.

Maniu s'a simțit deci dator să ia cuvântul și să replice.

Întâiu de toate spune, că nu s'a gândit la putere armată când a cerut ca președintele să aperse imunitatea membrilor dietei față de oricine, aici în parlament mai ales. Ci s'a gândit la puterea morală, la trecerea pe care un președinte trebuie s'o aibă la toate partidele din dietă.

Noi întotdeauna am dat respectul cuvântului ori intervenției președintelui. Socotim că și mai mult va fi ascultat glasul d-sale între tovarășii d-sale de partid. Dacă n'am fost destul de norocoși să vedem intervenția d-sale în mijlocul scandalului de Vineri, sperăm că cel puțin d'aci încolo își va valoră autoritatea. Ar fi de regretat, dacă intervenția d-sale ar rămâne nesocotită. Asta ar dovedi că n'are trecerea pe care trebuie s'o aibă președintele oricărei corporațiuni, cu atât mai ales acela al primei corporațiuni din patrie, a dietei. În acest caz nici n'ar mai avea înțeles ca d-sa să ocupe o demnitate care în persoana d-sale nu este indestul de respectată, ci ar urma să se demită din înaltul și onorificul post la care l-a ridicat încrederea acestui corp legiuitor.

Justh a ascultat această lecție zdravănă dar meritată schimbând fețe-fețe, iar naționaliștii au aplaudat cu iubire pe vrednicul lor orator.

Ordinea de zi.

Justh, după ce spune că n'are să mai adauge la ce a răspuns, deoarece el se ține

strict între paragrafi, nu dispută cu nimeni, deschide discuția asupra chestiunii puse la ordinea de zi: *pragmatica funcționarilor dela căile ferate.*

Vorbește pe lung poporalul *Darányi Ferencz* și un croat.

Propunerea de a se trimite de urgență la comisia de imunitate au votat-o pe lângă naționaliști o parte dintre 48-iști, sașii, croații și deputatul Ioan Ciocan.

Revista ziarelor.

»*Az Ujság*« într'un răvaș (al treilea) scrie împotriva telegramii coloniei din Viena, adresate deputatului Vaida din prilejul incidentului de Vineri. Între altele spune, că dacă ei, cei dela »*Az Ujság*« sunt împotriva coaliției, ei știu face deosebire între națiune și între vitejii patrușoptiști.

Vandalismul asiatic, accentuat de colonia română din Viena, nici nu se referă decât la adevărații vandali din Cameră. În articolul prim »*Az Ujság*« preamărește activitatea regelui și constituția țării, dată la 1867.

»*Budapesii Hirlap*« în »*Szozat*«-ul său către rege scrie următoarele:

»Ce ciudată serbare jubilară e și aceasta! Nu e bucurie expansivă, nu e priveliște orbitoare, nu e serbare pentru țara întreagă, nu-s salve de foc, nici convoiu, nici paradă, nici muzică. E numai un serviciu divin jubilar bătrân, cu discursul accentuat al unui preot serios, dar deschis. Ca și când ar voi să termine numai cu Dumnezeu purtător de grije această serbare importantă a noastră«.

»Și cerul e ursuz astăzi. S'au grămădit pe el norii; câteodată lasă să străbată strălucirea și căldura soarelui de Iunie, apoi acoper întreagă bolta cerească și cade fără de veste ploaie rece și șuieră vânt ascuțit de nord. Ca și când ar voi să simbolizeze timpul discursul din biserica lui Matia«.

Vorbind de episcopul Samassa, scrie:

»Nu, el nu e orator festiv. El nu e oratorul bucuriei avântate, nici al timpului glorios, nici al imnului zilei celei mari... nu e oratorul harului jubilar de patruzeci de ani, el nu e orator festiv.

»Dar dacă nu e orator festiv, este oratorul conservat în putere trupească și sufletească, demn și chemat, poate destinat spre acest scop al *acestei*, tocmai al acestei serbări de azi«.

Comentând apoi vorbirea lui Samassa, încheie astfel:

»Să ne fim credincioși nouă înșine. Să fim cine am fost dela început, ca să putem rămâne cei ce am fost, în vecii vecilor«.

Totul e forțat, totul e silit.

»*Magyarország*« vorbind în articolul prim despre înțelegerea și unirea între rege și națiune, spune între altele:

»Înțelepțește a spus astăzi în discursul său avântat mitropolitul de Eger: este tare regele și este tare națiunea, dacă se contopesc în simțiminte și năzuințe. Iar dacă nu se pot contopi, atunci e slab regele și e slabă națiunea. Cine nu simte adevărul acestor cuvinte? Pe cine nu-l doare, că acest mare scop încă nu l-am putut ajunge? Și cine nu știe, că cea mai mare cauză a slăbiciunii noastre, a înapoierii noastre, e această contopiere nu se poate face?»

»Cu durere simțim, că suntem neputincioși, dar simțim și aceea, că și el e slab în urma slăbiciunii noastre. Când va dispărea acest fapt pentru rege și națiune? Ce blăstăm a căzut asupra amândurora, ca în continuu să se

întărească unul pe altul? Oare putem spera, că va dispărea odată acest contrast chinuitor și o unire intimă și adevărată va deschide nouă epocă pentru națiunea maghiară și pentru regele maghiar?»

»Da, putem. În ce ne încredem este constituția noastră... Constituția maghiară a fost paladiul națiunii maghiare în trecut și va fi în viitor. Aceasta e și serbarea de azi în fond: serbarea constituției maghiare«.

Atunci de ce nu s'au însuflețit compatrioții noștri cel puțin de această constituție? De ce n'au sărbătorit-o cel puțin pe ea într'un mod grandios și însuflețitor!?

»*Erdélyi Hirlap*« în articolul dela 9 Iunie se jeluiește grozav împotriva *muncii de sobol a naționalităților*... A fost adică muncă de sobol faptul că în ziua de 7 Iunie, în ajunul serbării jubileului de încoronare, »când toată Europa privea spre Ungaria, deputatul Vaida s'a dus în parlament, unde știți că o să-i sară în cap...«

Ce minte scâlcită trebuie să aibă cine astfel — scrie!

Cum adică? Când mergi pe față și curajos, să-ți îndeplinești datoria către neam, cum a făcut-o Vineri dr. Al. Vaida, este — muncă de sobol?

Și e vinovat Vaida pentru că strechiații de kossuthiști i-au sărit în cap și unul era chiar să-l lovească, dacă Suciu nu-l asvârlea între scaune? Nu Justh și Wekerle poartă vina pentru că, deși au știut de infierbântala nebună ce-i apucase pe kossuthiști, nici măcar n'au încercat să-i potolească?

Dar numitul ziar mai scrie:

»Avem dovezi, că în România câtuși de puțin nu ne îndușmănesc cărturarii de acolo, mai ales nu ne îndușmănesc muncitorii...«

De v'o iubi și Dumnezeu așa, vai vouă!

Numitul ziar scrie că numai *noi d'aici* împrăștiem ura față de unguri în România...

»*Erdélyi Hirlap*« e în stare să scrie, că frații noștri din România s'au bucurat auzind de sălbătăcia de Vineri, când o sută de unguri au sărit să-l scoată din dieată pe dr. Al. Vaida, *alesul moșilor*...

Se vor fi bucurat, da și vor fi lăudat pe derbedei cari în acest chip fac de răs Țara ungu-rească!

»*Előre*« din Cluj are curajul s'o spună că zadarnice sunt toate, dar nația ungu-rească n'a prăznit în ziua de 8 Iunie, când s'au împlinit 40 de ani dela încoronarea lui Francisc Iosif I, pentru că tot mai mare se face prăpastia între unguri și Viena...

Scrie că în felul acesta au îndreptățire ideile — republicane!

Asta ar trebui adecă ungu-urilor: republică, având azi prezident pe Kossuth, mâne pe Barabás, poi-mâne pe Nagy Gyurka, — iar după aceea popo-lul!

Dela frați.

Din Bucovina. »*Soc. acad.* »*Junimea*« va reprezenta în ziua de 17 Iunie a. c. în teatrul orășenesc comedia în 3 acte a lui Caragiale »*De ale carnavalului*«. Venitul curat este destinat societății »*Scoala română*« din loc și »*societății rezeșilor și maziilor români din Bucovina*«. Dl Caragiale va merge la Cernăuț.

NOUȚĂȚI.

A R A D, 10 Iunie n. 1907

— *Vremea*, în urma ploilor abondente ce au căzut de cinci zile încoaci, s'a răcorit. Pentru toate sămănăturile ploile căzute au fost folositoare.

— *Știre personală*. P. S. Sa episcopul Aradului Ioan I. Papp a sosit ieri la amezi acasă dela Budapesta, unde a luat parte la sărbările jubilar.

— *Presa maghiară* comentează în chip foarte viu faptul că arhiducele Ferdinand, moștenitorul tronului, n'a stat în Budapesta nici măcar o zi, ci îndată după ce s'a terminat serbarea oficioasă a jubileului, a plecat. O dovadă asta — scriu ziarele — că nu dă atențiune ungu-urilor, nici umblă să le câștige simpatia.

— *Dr. Carol Lueger*, primarul orașului Viena, a fost ales în unanimitate membru de onoare al societății studenților »*România Jună*« din capitala Austriei. O delegație de studenți s'a prezentat la dr. Lueger, căruia i-a înmănat diploma de onoare.

— *Adunare poporală în Beiuș*. De Vineri dimineața se ține o adunare poporală în Beiuș, foarte curioasă. Sunt citați peste o sută de martori cari au să dovedească cine sunt agitatorii români din părțile Beiușului. Nu-i destul, c'am fost împrăștiati și batjocoriți la adunarea de protestare contra proiectului Apponyi, ci acum administrația, caută să șicaneze și mai departe pe oameni nevinovați, și cetățenii neexceptionabili ai statului. Astfel domnii dr. G. Cosma, dr. I. Iacob, Petru E. Papp și C. Palladi sunt dați în judecată pe motiv de agitație și c'ar fi ținut adunări populare neingăduite de lege. În adevăr curioasă procedură! Nu-i iertat omului să schimbe vorbă cu nimeni și îndeosebi nu-i iertat să faci discuție politică sau să dai lămuriri asupra situației politice, căci astfel o pățești. Domnii din chestiune folosindu-se de libertatea cuvântului și de dreptul de cetățean, au vorbit cu câțiva țărani, chemându-i la adunarea de protestare, ce se plănuise în Beiuș. Și-a fost destul atâta, ca să fie trași la răspundere.

Va să zică, aceasta-i libertatea cuvântului? Aceasta e era cea constituțională?

Așteptarea e rezultatul investigării și atunci ne vom spune cuvântul.

— *Ziua de 8 Iunie în Beiuș*, dupăcum ni-se scrie, s'a serbat cu o rară pompă. În ambele biserici s'a ținut serviciu d-zeesc, în cea gr. or. a servit protopopul Vasile Papp. Răspunsurile liturgice le a cântat corul studențesc de sub conducerea dlui Mihail Cosma, prefect alumneal, iar în cea gr. cat. a pontificat canonicul I. Butean cu asistența protopopului A. Antal, profesorul V. Ștefanică, I. Kéri și F. Stan, corul studenților a cântat foarte frumos.

Tinerimea, corpul profesoral și alți oaspeți s'au adunat în sala cea mare de gimnastică, la o ședință festivă, aranjată de tinerime. Cuvântul de deschidere l-a rostit prof. C. Sălăjan, începându-și discursul cu cuvintele: »*Trăiască regele!*« »*Trăiască țara!*« În culori vii arată însemnătatea zilei și schițează amănunțit viața bunului nostru monarh. Festivitatea a avut program variat; orchestra a executat două marșuri. Corul a cântat »*Imnul de serbare*«, mai multe doine populare și »*Răsunetul Ardealului*«. Au fost bine executate, toată lauda dirigentului Bacău. A mai fost un solo de violină cu acompaniament de pian. S'a declamat »*Carol al IX*« ș'o poezie maghiară.

La biserica gr. or. sub decursul slujbei d-zești s'au dat salve cu treascurile.

— *La anul 1867* partidul kossuthist consta din 7 membri. Aceștia în ziua de 8 Iunie când după împăcarea ungu-urilor cu regele, s'a săvârșit încoronarea, au plecat din capitală într'o comună apropiată, Cincota, unde și-au petrecut într'o cârciumă. Din acești 7 patrușoptiști mai e în viață numai Madarász. Și acum, ca și la 67, însoțit încă

La boala «VÂNĂ de AUR», diabetă și intestine indispensabil pentru leuze și copii în fașe. Tot omul iubitor de curățenie indispensabil trebuie să întrebunțeze medicamentul «ZERO», căci prin el dobândești o dispoziție plăcută și folositoare. — Impiedecă ori-ce infecție și zgăriere.

ZÉRO

La întrebunțare e mai ieftin decât hârtia. Ori unde se poate căpăta.

„ZERO“ e fabricament de vată, brevetat.

BUDAPEST VII. — Strada ROZSA 45.

Telefon 87-52.

Telefon 87-52

de 15 inși, a mers iară la Cincota în ziua de 8 Iunie la aceeaș cârciumă, unde și-au petrecut toată ziua, demonstrând în contra jubileului de încoronare. Cei 15 ortaci ai lui Madarász au fost: Szappanos, Nagy György, fiul lui Madarász, Uray, Hódy, Molnár Jenő, Luby, Buza Barna, Hermann, Eitner, Markos, Nemes, Lengyel Zoltán, Hentaller și Horváth.

— **Promovare.** Dl Gavrilă Iuga de Seliște, candidat de avocat în Lugoj, a fost promovat Vineri doctor în științele juridice la universitatea din Cluj. Multe felicitări.

— **Funcționari retribuți de stat în Franța.** Iată o statistică oficială arătând numărul agenților retribuți de statul francez.

Funcționarii statului sunt în număr de 608.511, adică: 117.983 la ministerul de finanțe, 12.331 la min. de justiție, 918 la externe, 5432 la interne, 152.236 la războiu, (dimpneună cu cei 35.028 ofițeri și 87.004 sub-ofițeri și caporali); 54.194 la marină, 129.186 la instrucțiunea publică, 1579 la bele-arte, 36 la culte, 2668 la comerț și industrie, 1262 la min. coloniilor, 7380 la agricultură, 20.362 la lucrări publice, 102.518 la poște și telegraf.

Funcționarii plătiți de departamente și comune sunt în număr de 262.078.

— **In America.** »Vieța literară și artistică« din București aduce știrea, că dl V. E. Moldovan, fost redactor la »Lupta«, osândit pentru mai multe articole apărute în »Orizontul«, a plecat în America. În acelaș timp din Cleveland vine știrea că »Românul« care apărâ până acum odată pe săptămână, d'aci încolo va apare zilnic. O probă asta, că frații emigrați în America se organizează tot mai bine.

— **Cercetare disciplinară?** Sub acest titlu *Gazeta de Duminecă* scrie: Am amintit în numărul trecut, că un om nerușinat, care voiește a ajunge la ceva sfărâmturi prin aceea, că denunță pe colegii lui, a raportat gazetei »Függ. Ujság«, din Zălau că învățătorii: Ioan Chira și George Șimonca, s'au arătat de răi patrioți prin aceea, că n'au lăsat să se trimită lui Apponyi o telegramă de felicitare din ședința plenară a despărțământului Băsești a »R. I. R. S.« Inspectorul școlar — precum auzim — s'a folosit de acest raport și pofteste dela presidiul reuniunii ca să facă investigațiune în aceasta afacere. Suntem de convingerea, că presidiul »R. I. R. S.« va ști să dea dui inspector un răspuns hotărât. Din parte-ne numai atât am voi a ști că: oare pe ce bază pofteste inspectorul școlar investigațiune în contra lui Chira și Șimonca? Și pentru ce-i patriot slab acela care n'are gust a telegrafa lui Apponyi! De când sunt obligătoare telegramele de felicitare?

Lucruri foarte ciudate. Oamenii aceștia și-au ieșit din fire.

— **Caruso.** Reclama, în adevăr americană, ce s'a făcut în jurul numelui lui Caruso, aventura reală sau ficlăuită din America, unde a fost condamnat fiindcă ar fi încercat simțul său tactil pe... turnura unei americane, onorariile fenomenale ce încasează și notele cu cari ia cu asalt publicul, l-au indicat numai decât autorilor de reviste, spre a-și exercita verva lor satirică.

Pentru a doua oară să întâmplă că nimeresc pe faimosul tenor la Paris. Acum doi ani cânta »Fedora« lui Giordano cu trupa italiană a lui Sonzogno la teatrul Sarah Bernhardt; de astădată era anunțată în imensul palat dela Trocadero: o sală care cuprinde opt până la zece mii de auditori. Era o sărbare de caritate în folosul operelor de binefacere belgiene la Paris, și programul concertului era întocmit de Jean Noté,

baritonul dela opera mare, un înflăcărat patriot belgian, care încadrează »Palmele academice« cu două medalii de salvare! Noté grupase în jurul său pe Lina Cavalieri, care venea anume în acest scop dela opera din Monte-Carlo, pe Caruso, pe Alice Verlet dela opera mare, care a sărbat un mare triumf cu »Caro nome« din »Rigoletto«, pe d-ra Sylva dela opera comică, pe Maréchal, care odihnit de activitatea sa dela opera comică, a apărut reînținerit în aria din »Herodiade« pe Massenet, pe Coquelin Cadet, care a jucat din nou cu colegii săi dela comedia franceză rolul interpretului din spirituala comedie a lui Tristan Bernard »L'anglais te qu'on le parle, pe Zambelli și baletistele dela opera mare, spre a dansa baletul din »Malladetta« și încă o serie de cântăreși ca basul Vermont, baritonul Delvoye, etc.

Firește, ca great attraction, era Caruso. Era numărul de senzație al programului. Dacă m'ați întreba, v'aș răspunde că arta adevărată a cântului era în numerele d-rei Alice Verlet, și ale lui Maréchal.

Numele lui Caruso însă, firește, fascina pe cei zece mii de auditori cari nu mai voiau să știe de nimeni altul.

În sfârșit, eroul apare. El poartă o redingotă neagră, — concertul era în matineu — redingotă cusută à la modă cu șireturi negre, o vestă cu șireturi albe, ghețe albe peste ghețele de lac, și și are înfățișarea unui frumos țigan à la Rigo: brun, ras, mustață neagră, stufoasă, și bine cultivată, părul negru, un început de îngrășare, statura potrivită, pieptul larg, bine construit pentru a susține fermatele. Pentru a ține în emoție asistența, natural, Caruso încheie partea întâia a programului: ca și oratorii cei mai de efect, cari sunt puși să încheie întruniri.

Două romanțe: »Totti penso« de Tosti și »Tristo ritorno« de Karthelemy sunt numerele primei sale aparițiuni. Lumea se preocupă mai mult de fizicul lui, așa că romanțele se termină fără să se fi putut aprecia arta! Nu e vorbă: artă nici nu prea era. Aplauze însă multe: mai ales cucoanele rup mânușile bătând din palme. Probabil ca premiu pentru aventura din America.

La mijlocul părții a doua din program, e bucată de rezistență a lui Caruso: faimoasa arie din »Pagliacci«, de Leoncavalle: »Vesti la giuba«, pe care o redau toate gramofonele.

Acți ca și în quartetul din »Rigoletto«, Caruso e călare pe situație. Timbrul său metalic, vibrant se complăce în construcția gradată și violentă a ariei lui Leoncavalle. Cântecul e larg, intens, plin de pasiune neînfrănată și glasul lui Caruso e făcut pentru acest soi de expansiuni vocale. În sala uriașă dela Trocadero, el a utilizat toată forța de care dispun coardele sale și firește, a atins succesul senzațional pe care trebuie să-l obție spre a-și menține... onorarul de 12.000 de lei pe seară. E. D. F.

— **Ciudățeniile trăsnetului.** Un soldat din Graz era de sentinela înaintea închisorii locale, când se deslănțu o furtună teribilă; trăsnetul căzu pe baioneta soldatului, îi traversă tot corpul și îi paraliză picioarele.

Nenorocitul ne mai putându-se mișca, începu să cheme în ajutor, dar bubuitul tunetelor și sgomotul ploii îi inecau glasul; atunci zărind la 4 pași clopotul de alarmă, se târi pe brânci până la el cu gândul de a suna; toate silințele îi fură zadarnice însă, căci nu se putu ridica în picioare. Bietul soldat făcu atunci ceea ce ar fi trebuit să facă dela început: trase un foc de pușcă și tot postul alergă speriat, crezând că a scăpat vre-un arestat.

— **Concure.** Organul bisericesc oficios »Biserica și școala« publică concurs pentru îndeplinirea stațiilor învățătoarești vacante din comunele Lugașul-superior și Gurbedi, cu termenul de alegere în cea dintâiu pe 24 (7 Iulie) iar pentru a doua pe ziua ss. apostoli Petru și Pavel.

— **Intâmpinare.** Suntem rugați a publica următoarele: Onorată Redacțiune! În numărul 118 al prețuitului nostru ziar »Tribuna« între noutăți s'a publicat o notiță după ziarele maghiare despre comunele ai căror învățători nu s'au ocupat în destul cu l. maghiară în școală. Între aceste comune e înșirată și comuna Bărzava, unde se află 2 școli confesionale: una gr. or. ce e sub conducerea mea și a doua e cea gr. cath. al cărei învățător e preotul din loc. Notița cred că se referă la cea din urmă. În speranța, că On. Redacțiune va clarifica chestia am rămas. Bărzava, la 9 Iunie 1907, cu stimă: *George Pleș* învățător.

— **Colaboratorul lui Conan Doyle.** În Londra a încetat din viață un tânăr gazetar talentat numit Robinson Fletche. Camarazii săi în credință că gazetăria nu a îmbogățit pe nimeni încă până azi, au deschis o listă de subscripție pentru ajutorarea văduvei și a copiilor rămași orfani de tată. Care nu fû surprinderea lor însă când aflară că Robinson nu numai că n'a murit fără avere, dar încă s'a îngrijit foarte bine de soartea văduvei și a copiilor.

Adevărul este, că nu atât Robinson, pe cât Conan Doyle este norocosul autor al întâmplărilor lui Sherlock Holmes.

În zilele de agitație a întâmplărilor lui Sherlock, editorii șileau mereu pe Conan Doyle să le dea volume cât mai multe.

Ei se execută, dându-le în număr cât mai mare până când surmenat, el nu mai putu scrie nimic, căutând ca în sporturi să-și recâștige forțele pierdute.

Într'o Duminecă Robinson se duse la un sport însoțit de Conan. În drum, din vorba în vorbă, Conan se plânse gazetarului de lipsa sa de putere de a mai produce ceva pe terenul intelectual.

— Dacă nu mi ai lua în nume de rău... încearcă Robinson.

Spune numai, răspunse Conan Doyle.

Robinson îi explică atunci planul unui roman pe care îl avea în minte și subiectul îi plăcu atât de mult lui Conan că se puse pe scris. Astfel s'a născut romanul său »Căinele din Baskerville«. De astădată însă numai figura numai simplu nume al său ci și acei ai lui Robinson Fletcher. Romanul a avut un succes enorm și până acum a ajuns la o sută de ediții. Venitul rezultat Conan l-a împărțit cu colaboratorul său iar acum după moartea lui a asigurat și tantiemele în favoarea văduvei și a orfanilor.

— **Lupta dela Ciusima și — cărbunii.**

Ambasadorul Statelor-Unite din Tokio a pus admiralului Togo întrebarea cum au putut socoti Japonzii — cu precizie aproape matematică — că vapoarele rusești trimise pentru salvarea Port-Arthurului, vor trece pe apa japoneză. Ambasadorul Griscorn a primit dela Togo un răspuns, la care n'a fost pregătit. Cu toate că și ofițerii lui Togo susțineau că planul este greșit, nu voia să abstea dela planul să aștepte inamicul pe teren japonez. Nimeni n'a presupus că Rosdestvensky are să aleagă cel mai periculos drum fiindcă nu se putea presupune că aleargă de-a dreptul în cursă. Guvernul japonez a provocat pe Togo în mai multe rânduri să ia în considerare acest lucru și înainte de luptă cu două zile întreg corpul ofițerilor japonez s'a prezentat la Togo, atrăgându-i atențiunea, că fericirea țării depinde dela capriciul lui. Togo a cerut răgaz de 22 ore — să se gândească — și abia a trecut timpul acesta li s'a anunțat sosirea vapoarelor rusești.

— Știam, — zise Togo către ambasadorul — aproape pân' la cea din urmă tonă știam căți cărbuni au rușii pe vapoare, și că această provizie de cărbuni cât timp durează. Că am socotit bine s'a adevărit prin faptul că rușii s'au prezentat chiar acolo unde i-am așteptat.

— **Se caută medic român.** Pentru Toracul-Mic și Mare, comune megieșe, c'o populație de 8000 suflete, curate româ-

Înainte de dejun,
dacă beal un jumătate de pocal
de apă amară

Igmândi

al lui **Schmidthauer**, stomacul neregulat îi aduce
în ordinu în decurs de 2—3 ore.

Medicament foarte bun pentru împiedecarea boalelor interne, tot așa are efect admirabil la boale de stomac intestine, și de sânge tot așa contra îngrășării, contra trohnei, respirării grele, gălbenare, umflarea ficatului și fierii, diabetă, vână de aur, podagră, reumă și multe boale interne Comandă se pot face la Schmidthauer Lajos, farmacist în Komárom. Se capătă în fie-care farmacie mai bună și prăvălie de coloniale. Prețul unei sticle mici 30 fill., mari; 50 să nu se confunde cu alta apă amară.

cești, și poate cele mai avute în Torontal, a scris concurs pentru postul de medic. Venitul anual este minimum 5000 coroane. Concursul s'a publicat în ziarul »Torontal« în Nagybecskerek. Recursurile au a se înainta până în 20 Iunie 1907 la protopreședintele Lowieser din Nagybecskerek. Fiind aceste 2 comune surori curat românești și aruncate la periferia românismului ni-s'ar putea să avem un medic român, pe care să-l putem alege cu siguranță. — Ioan Popescu preot.

— Kerpel Izsó din Arad librar cu bun renume, recomandă magazinul său abundent asortat de cărți și stocuri de hârtie, hârtii pentru cantină, cele mai nouă bucăți musicale, cărți pentru oficiu, asortiment de opuriile scriitorilor. Telefon nrul 355.

— „Nu mai e“ pipă cu băgău, înveninare de nicotină, din tutun puturos. Să folosim camisul totdeauna cu lungimea 65 cm. 3 cor. în loc 45 cm. lung. 2 cor. țigărele dela 90 bani. Tevele de ciubuc se fabrică la comandă. Pipă de vânat nouitate 3 cor. Se trimite ori-unde cu rambursă din partea lui Horváth Florián, Budapesta, Giday-utca 14.

— Fața fragedă și mâna albă este de cea mai mare importanță pentru frumusețea femeilor. Astăzi fiecare damă posedă numai cremă Marta și săpun Marta, fiindcă numai aceste s'au adeverit ca adevărat bune în contra pipturilor, petelor de ficat, coșuri, miteseri, roșeața mânilor și feții și mânilor frăgezime și culoare albă ca zăpada. Prețul unui borcan cremă Marta costă 1 cor. o bucată săpun 70 fil. Se poate comanda la singurul preparator: Tóth Imre și Wachsman Jenő, droguerie și parfumerie în Szabadka.

— Knizse István, măiestru de arme cu diplomă, în Arad, în sala de tir din pădurița orașului, primește reparația a tot felul de arme, face paturi de puști și lamite pe lângă prețuri moderate și garanție.

— Nu mor porcii nici nu se îmbolnăvesc dacă se înțeleg prăvul pregătit de farmacistul Kun István din Hajduszovát. De aceea se nu pregete nime a cumpăra acest prav. Mai pe larg între inserate.

Dela judecătoria și tribunale.

Procesul patriarhului sârbesc Brancovici. Se anunță din Neopianta că patriarhul sârbesc George Brancovici a intentat proces pentru calomniare în contra membrilor congresuali biserică, cari votaseră pentru deciziunea luată în congres. Numai în contra deputaților dietali Crasoievi, Mușitchi și Lisavaț n'a făcut nici o procedură, căci până la suspendarea dreptului lor de încredințare se amâna mult, din care cauză procesul se pertracta numai peste mult timp. Pertractarea procesului a fost fixată pe ziua de 16 Iunie c. la judecătoria regească din Carloviț dar întregă deciziunea a luat o întorsătură senzațională. Anume tribunalul superior din Agram a însărcinat o altă judecatorie cu pertractarea procesului fiindcă s'a vădit că și judele regească din Carloviț a subscris scrisoarea de încredere redactată de Dungerschi. Nu se știe încă care judecatorie va fi însărcinată cu pertractarea procesului.

Otrăvitorii din Sat-Chinez. După o pertractare de patrușprezece zile Sâmbătă seara la 7 ore și jum. s'a adus din partea tribunalului din Timișoara verdictul în procesul otrăvitorilor din Sat-Chinez. Sentința următoarea: Femeia lui Sava Vuici a fost judecată la 15 ani, Pavel Variașan 6 ani, Marta Petroman 6 ani, femeia lui Nicolau Glasz 6 ani și jum. iar Nicolau Glasz 5 ani — pușcărie. Vasa Ardelean a fost mândrit. Osândiții au înaintat recurs de nulitate.

BIBLIOGRAFIE.

»Viața Românească« — revistă literară — apare în Iași sub direcția domnilor profesori universitari C. Stere și I. Cantacuzino cu colaborarea domnilor scriitori și profesori români: Agârbiceanu, Bogdan-Botez, Brătescu-Voinești, Brătianu,

Cantacuzino, Carp, Cazacu, Ciocârlan, Cuparencu, Anna Conta-Chernbach, Duca, Gane, Octavian Goga, Ibrăileanu, Loichiță, Manicaticide, Marian, Minorescu, Mândrescu, Gh. din Moldova, Morariu, Morarescu, Morțun, Nădejde, de Onciul, Colonel, Panaitescu, Pascu, Pătrășcanu, Horia Petra-Petrescu, Philipide, Pompeiu, Matilda Poni, Popescu, Aurel Popovici, Chinez, Raian, George Ranetti, Russu-Șirianu, Izabela Sadoveanu, Mihail Sadoveanu, Sever Secula, Simionescu, Stavri, Căpitan Sturza, Const. Șărcăleanu, Tatușescu, Teodoru, Tofan, Tzigara-Samurcaș, Alexandru Vaida-Voevod, Vlăhuță, Volenti și alții.

În »Viața Românească« se oglindește viața de azi a întregii românimi. Revista conține o bogată materie de interes literar, istoric, social și economic.

Adresa direcției: România, Iași, str. Română 4, domnului G. Ibrăileanu.

Ultime informațiuni.

— Prin telefon. —

Alegerile din România. București, 9 Iunie. Ieri s'au făcut în toată țara alegerile la colegiul I de Cameră. Partidul național-liberal a ieșit învingător pe toată linia.

Iarăș perchisiție!

Azi iar ni-s'a făcut perchiziție din partea poliției: se caută cu multă asiduitate manuscrisul adresei de aderență ce vienezii (dr. Popa, dr. Ciurcu, dr. Cuparescu, dr. Doctor, dr. Sturza etc.) au trimis dlui Vaida, adresă publicată în numărul dela 19 Aprilie al ziarului nostru.

Economie.

Ploile din România, căzute în ultimele cinci zile peste toată țara au făcut mult bine sămănăturilor de primăvară. Îndeosebi s'au îndreptat islazurile (pășunatul), așa că pe lângă o bună recoltă de porumb ce este de așteptat, nu mai sunt nici temeri că nu se va putea face fân.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 10 Iunie 1907

INCHEEREA la 12 ORE :

Grâu pe Oct. 1907 (50 klg.)	10.41 — 10.42
Secară pe Oct. 1907	8.73 — 8.74
Orz pe Oct. 1907	7.05 — 7.06
Ovăs pe Mai	— —
Cucuruz pe Iulie 1907	6.05 — 6.06

INCHEEREA la 5 ORE :

Grâu pe Octomb. 1907	10.45 — 10.46
Secară pe Oct. 1907	8.74 — 8.75
Orz pe Oct. 1907	7.03 — 7.09
Ovăs pe Mai	— —
Cucuruz pe Iulie 1907	6.04 — 6.05

PARTEA LITERARĂ.

Din călătoria mea la București și la Constantinopole.

De TEODOR FILIPESCU.

Partea a II-a.

XIII.

(Urmare.)

În etajul prim se vede, un mozaic superb dela Cos (Asia) reprezentând paradisul, figuri de marmoră, scrisori pe piatră din timpul babiloniilor, mumii egiptene, vase de pe timpul lui sultan Selim III (anul 1799) bucate din moschea din Cania de pe timpul sultanului Osman întemeietorul Turciei. În sala din stânga, sunt inscripțiuni comemorative de pe timpul lui Ahaz și Ezekiasul VIII regilor israeliților, multe figuri, între cari: Hermafrodita, Bahus, Hermes, Iupiter,

Apolo, Mars, Nero, Alexandru cel Mare, Artemisia, Venus, Samson, femei romane, Adrian, Euripides etc. În camera mică laterală sunt obiecte de bronz și aur găsite la Troja, Sidon și Hisarlik de Schileman, hârburi de sticlă etc., statua lui Ahile, baia de marmoră a sultanului Murat, obiecte de aur purtate de nevasta lui Alexandru cel Mare, Apis (boul) sculptat din aur și bronz de pe timpul bizantin, hârburi de sticlă de pe insula Kipros.

Un catalog în altă limbă decât limba turcă nu există, și dacă ar voi cineva să studieze tezaurul, care se află în acest muzeu, ar trebui să sacrifice o lună.

Ceva mai departe de această poartă e *Poarta Adrianopolei*. (Edrene Kapu); la o depărtare de un sfert de oră face zidul o curbă, în care e zidit *Palatul Valacherna și Hepdoman Serai* sau pe turcește *Tekfur Serai* (Seraiul Mare). Palatul Valacherna a servit pentru încoronarea împăraților bizantini începând cu secol. XII-lea în acest zid se află mai multe porți zidite, între care și *Poarta Valahă* prin care a ieșit în an. 913 împăratul bizantin — cu patriarhul și cu demnitarii curții — să negocieze pacea cu împăratul bulgar Simeon, care impresura Constantinopole. Spărtura prin care au intrat turcii în oraș se află lângă colț, unde zidul face unghiul trecând în curbă. Ceva mai departe e *Poarta Egri*, lângă care aveă sultanul Fatih cartierul său general. Lângă această poartă e *Palatul Valacherna* care a fost apărât mult de creștini, și în care a descălecat Sultanul Mehmed II. când a intrat în oraș. Până la luarea Constantinopolei au locuit în acest palat împărații bizantini. Lângă acest palat a fost palatul *Hepdoman* sau *Tekfur Serai*. Prin Poarta Egri se intră în *Cartierul Blachernilor* adică în *Cartierul Valahilor*, cari au locuit această parte a orașului, cunoscută astăzi sub numele *Eiub*, dar cari valahi sau grecizat deja.

Acest cartier a fost cea mai frumoasă parte a capitalei; avea o mulțime de palaturi și biserici bogate și era tot așa de frumos, ca și districtul împărătesc care era în partea de lângă sf. Sofia. Lângă *Cartierul Valah* către sudost în mahalaua *Bogdan Sarai*, erau mai nainte palatele prinților a Munteniei și Moldovei. Aceste palate erau lângă moschea Kefali de acuma, vis-à-vis era mănăstirea frumoasă sf. Ion Botezătorul). În acest cartier cu Fanarul, în care fură colonizați grecii de prin orașele cucerite după luarea Constantinopolei locuiau mai nainte românii (valahi) dar se perdură în rassa grecească numai prin greșeala pe care o făcu cuceritorul Bizantului. Sultanul Mehmed II.

Acest sultan a primit după cucerirea Constantinopolei pe patriarhul Genadie cu o ceremonie neobișnuită și i-a dăruit privilegii neașteptate întărind oficiul patriarhiei în sens național grecesc. Deși crescut sub cultura asiatică Mehmed II. avea mai bună inimă, și era mai onest decât grecii cu cultura lor bizantină. Această o dovedește următorul episod istoric: Când a fost adus premierul grec, căpitanul Lucian Notaros, cel mai bogat om, înaintea sultanului Mehmed II, i-a predat un tezaur foarte mare, pe care l-a ținut ascuns în palatul imperial. La întrebarea sultanului: »Pentru ce nu ați întrebuițat acest tezaur în folosul țării și al domnitorului vostru?« răspunse Notaros: »După părerea mea smerită, acest tezaur a fost destinat pentru D-voastră, și d'aceia l-am ascuns«. Acest răspuns a mâhnit pe sultanul și i-a zis: »Dacă acest tezaur era dela Dumnezeu mie destinat, pentru ce l-ați ținut ascuns atât timp, și nu ați vrut să-l predați?« Atunci s'a scuza Notaros așa: »Împăratul Constantin a fost om tenace și certăreț, și a nădăduit în sfaturile și promisiunile străine, că va învinge«. Văzând sultanul, că Notaros e un om laș și ticălos a ordonat să se depărteze. (vezi Ahmed Muhtar Pașa, Fethi-Djelili Constatinie, Stambul 1903. p. 201).

Cu această mică istorisire sfârșesc descrierea capitalei califilor în speranță că tinerii universitari români din Constantinopole vor cerceta mai aproape inscripțiunile de pe *Zidul Valah*, *Palatul Valah și Cartierul Valah* din Stambul, făcând lumină în istoria neamului nostru, care a fost odată tare și mare în Balcani și s'a lășit până în Bizanț.

(Va urma.)

Rosenzweig Róza

ATELIER DE CORSETE

furnisoare a curții ces. reg.

Oradea-mare (Nagyvárad).

Comande din provincie se săvârșesc după modele parisiene în 24 de oare.

Ori unde trimit agenți la dorință.

Catalog ilustrat gratuit și porto-franco.

Concurs.

Abzicând alesul contabil, se escrie din nou concurs pentru ocuparea postului

de contabil

la »CIACOVANA« institut de credit și economii societate pe acții în Csákova, se escrie concurs cu condițiunile următoare:

1. Salar anual 1600 cor.
  2. Locuință în natură în casele institutului, constând din: 3 chilii, culină, cămară, pod, pivniță, în curte separată. Locuința se poate ocupa numai la 1 Iulie st. n. 1907, până atunci competența de locuință va solvi-o institutul în bani.
  3. Tantiema statutară.
  4. Cei-ce doresc a reflecta la dobândirea acestui post, au să documenteze, că au absolvat școala comercială, că au prestat examenul de maturitate și că posed limba română, germană și maghiară perfect în vorbire și scriere; și că sunt capabili a compune independent bilanțul.
- Rugările sunt a se adresa direcțiunei institutu-

lui »Ciacovana« în Csákova (Temesmegye) până inclusive 15 Iunie st. n. 1907.

Numai cei cu praxă de bancă vor fi luați în considerație.

Noul ales are să-și ocupe postul îndată sau cel mult la 1 Iulie st. n. 1907.

Alegerea va fi în 17 Iunie st. n. 1907.

Dat în ședința plenară a direcțiunei, ținută în 3 Iunie st. n. 1907.

Direcțiunea.

Ministerul Financelor.
Direcțiunea Datoriei Publice și Pensiunilor.
Datoria Publică.

Nr. 21078

25 Maiu 1907.

Publicațiune.

A 3-a tragere la sorți a titlurilor de rentă 4% amortizabilă din 1905 împrumutul de 100.000.000 lei se va efectua în ziua de 18 Iulie 1907 ora 10 a. m. în sala specială a Ministerului de Finanțe, conform dispozițiunilor stabilite prin regulamentul publicat în »Monitorul Oficial« Nr. 245 din 7 Februarie 1906.

La această tragere se vor amortiza titluri pentru o valoare nominală de lei 536,500 în proporția următoare:

19 titluri à 5,000 lei	. 95,000.—
64 » à 2,500 «	. 160,000.—
134 » à 1,000 «	. 134,000.—
295 » à 100 «	. 147,500.—

512 titluri pentru o valoare nominală de lei . . . 536,500.—

Publicul este rugat a asista la tragere.

Directorul Datoriei Publice și Pensiunilor
I. Ionescu.

Mașini de cusut.

De tot noi cu 30 fl. și mult; expert reparate pentru milii și industristrieși dela 12 în sus le liferează pe lângă ranță

Habán József, mechanik

Budapest, Almásy-tér 14.

— Prețuri curente ilustrate se trimit gratis
Correspondență în limba maghiară, germană și slovacă.

Fabrica de metale a lui

Dénes Béla

Oradea-mare (Nagyvárad)

Fabrica: Kossuth Lajos u. 2. — Depozitul fabricii: Nagyvárad, Bémer-tér.
În Budapesta Király u. 13.

Cadouri de nuntă și de ocazie se se află exclusiv numai în depozitul de fabrică din Bémer-tér.

Anunț.

Se vinde prin parcelare 2500 iughere pământ; cine dorește să cumpere ori în cantitate, să meargă în persoană la avocatul **Dr. George Roesin**, Nag Szalonta. — Pământul se poate lua folosință în anul acesta.

Mutarea salonului de barbierit.

Aduc cu stimă la cunoștința onor. public, că

Salonul meu de bărbierie

de pe Andrásy-tér (palatul Neumann)

î-am mutat dela 1 Mai în casa din vecin Kiss örökösök Andrásy-tér nr. 22.

Rog pe onor. mei clienți și onor. public ca și în noua locuință să mă împărtășească cu binevoitoarea lor protecție.

Mulțumind în numele meu și al orfanilor mei binevoitoarea protecție și solicitând și mai departe bunăvoința rămân cu stimă:

Özv. Kemény Ferenczné.

Premiat la expoziția dela 1906 din Budapesta.

NÁDOR TODOR

parche, mozaic, lac crtoureai, de praf

ARAD, Edelspacher-utcza nr. 6a. (Casa proprie.)

Recomandă lacul său pentru parchete, inventată de el însuși și întrebuințat de ani de zile, care s-a dovedit nu numai prin culoarea sa frumoasă și trainică, dar și prin ușoara lui aplicare. Înainte de întrebuințare dăm bucuros oricui instrucții asupra întrebuințării. Primește lachirarea parchetelor pentru a-le feri de praf în prețurile cele mai avantajoase atât aici în localitate, cât și în provincie. O încercare va covege pe oricine că fabricatul arădan alui Nádor Tódor este superior celui din străinătate.

Prețul lacului lui Nádor este de 2 cor. 90 bani. Vanzători en gros vor avea reduceri. Periile trebuitoare să vind cu prețurile cele mai avantajoase.

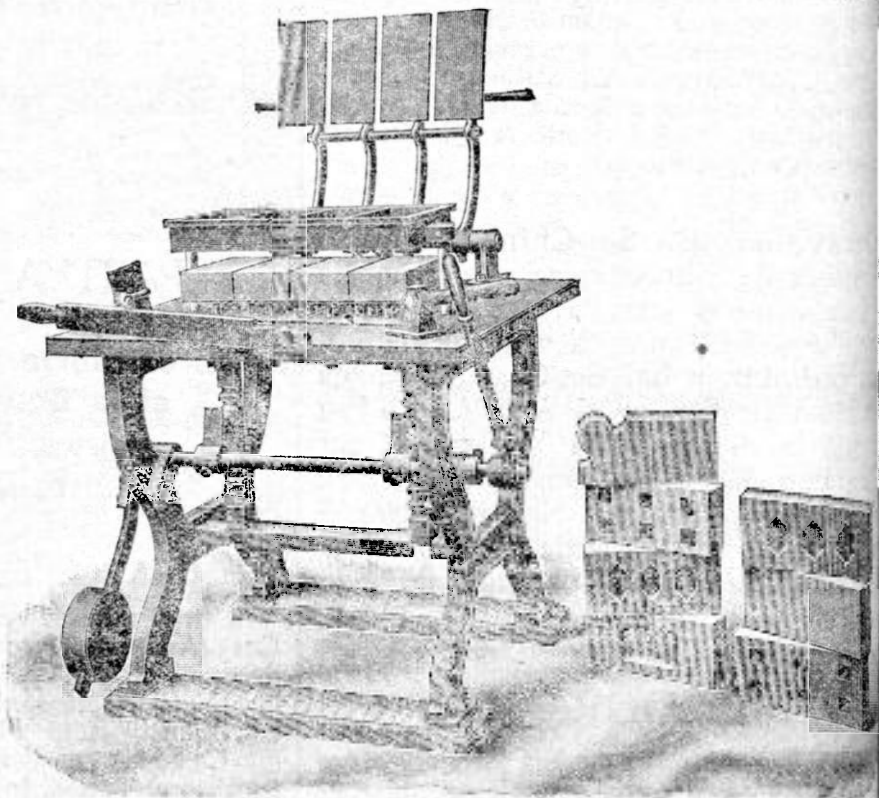
Cine are năsip sau petriș se schimbă în „Bae de aur“ dacă se ocupă cu prepararea petrilor mod artificial.

Se pot prepara cu mici cheltueli:

Cărămizi de părete din cement prepararea à 1000 de bucăți . . . 18
Tigle de cement pentru acoperiș prepararea à 1000 bucăți . . . 40
Plăci de cement prepararea à 1000 bucăți . . . 50
Burloane de cement pentru scocuri, inele de cement pentru fântâni
a. Mașinăriile necesare pentru fabricarea celor de sus le liferează
ERNST TIETZE fabrică de mașinării liferite medailate în mai multe
rânduri și turnătorie de fer GUBEN N. L. Germania.

Reprezentat de către:

BÜSCHITZ MOR în KOMÁROM

CATALOG ILLUSTRAT ȘI PROIECT DE BUGET gratuit trimite reprezentantul fabricii Büschitz Mór, Komárom, către care trebuiesc adresate și scrisorile.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNEA SUMARĂ.

1906. 20 Maiu		1907. 12 Maiu 19 Maiu	
ACTIV			
103484051	73594051 Reserva metalică Aur . . .	80046423	113864003
1995105	29890000 " Trate Aur . . .	33595000	113641423
57674840	Argint și diverse monete . . .		1558207
	Portofoliu Român și Străin . . .		1548364
25673969	*) Impr. contra ef. publice . . .	10198600	81821446
	" " " " în cont curent	19283681	87178747
11999876	Fonduri publice . . .		29549380
14896734	Efectele fondului de rezervă . . .		29482281
2910324	" " amortisarea imob. și material		11999840
5770058	Imobili . . .		15871054
602627	Mobilier și Mașini de Imprimerie . . .		3259121
746412	Cheltueli de Administrațiune . . .		3259121
82159682	Déposite libere . . .		5875548
	" " & provizoriu . . .		5875648
11481094	Compturi curniți . . .		640054
18458547	Compturi de valori . . .		640154
337853319			663165
			761217
			102315667
			103720017
			955500
			950500
			13591181
			10002309
			21399206
			22123831
			403363372
			407054506
PASIV			
12000000	Capital . . .		12000000
21284642	Fond de rezervă . . .		12000000
3158004	Fondul amortisării imobilelor și material . . .		22971453
218190690	Bilete de Bancă în circulațiune . . .		22971453
	Profituri și perderi . . .		3404192
	Dobânzi și beneficii diverse . . .		3404192
1060301	Déposite de retras . . .		260442550
82159682	" " & provizoriu . . .		262663460
	Compturi curinți . . .		
337853319			

Scempta! 5% *) Dobânda 5%

„Laboratoire Cosmetique Matilde“

Contra catharelor cele mai învechite a le

ofticei,

mai folositor e decât ori și ce altele siru-

pul de brad Cas-

tillio. Alină tusa, în-

cetează asudările de

peste noapte, paten-

tează apetitul bolna-

vului, încetează scui-

parea de sânge. Pre-

țel unei sticle 2 cor.

40 fil. In casuri de

tot grave și pilurile

„Guajacolin“ o

cutie 4 cor.

Pentru anemici,

femei în galbi

nare, pe cari îi

doare foarte mult

mijlocul spatelor,

căror le slăbesc pu-

terile la un lucru

bagatel, pe cari con-

secvent îi doare ca-

pul slabilor, cari doresc că se îngrășe și în-

tărească, cel mai bun medicament e „SYR

HYPOPHOSPH. Co KUN“, recomandat

de mai mulți medici. O sticlă 2 cor. 40 fil.

Epistole de recunoștință în schimbul tim-

brelor de trimetere pot da ori și cui.

Iată câteva:

On. Dni Kun István, farmacist în Hajduszovát.

Vă rog a-mi mai trimite o sticlă sirup de brad. Cu

efectul celei lalte sunt deplin mulțumit. Cu stimă

Nicolau Bogdan, paroch, Miclău-Lazur, u p. Drág-

Csêke.

On. Die! Lucrurilor publicate în ziar nu le-am dat

crezământ până acum, dar de când am comandat dela

Dta sirupul Hypophosphat, recunosc că și în ce-

nusă se găsește mărgăritar. Ori și cui pot reco-

manda cu conștiința liniștită medicamentele D-

voastre. — Dzeu să te trăiască, ca să poți lucra

pentru binele omenimei etc. Alexandru Gera,

preot gr.-or., conducătorul domeniului episc., Beiuș.

Fără mercuriu și plumb! Nesticăcios!

Doamnelor!

Dacă doriți o față curată, fru-

moasă și rămenă să-ți delă-

turi pistrui, petele de ficat,

so întrebuințați

CREMA-ALIFIA- 1 coroană.

SAPUNUL MATILDE 1 cor. 60 f.

PUDRA MATILDE 80 fileri.

Dacă nu folosește, prețul se retrimite!

Nu mai mor porcii!

Pravul de porci (scutit prin lege și sprânit de

stat) este o in-

venție epocală

pentru econo-

mii. Cine o in-

trebuințează

după îndrumă-

rile prescrie:

porcul scapă

și de boala

cea mai pri-

mejdioasă și

că cele scrisă

nu formează

reclamă, mă

indătoresc se

dau prețul

pentru fiecare

porc mort, da-

că întrebuin-

țând acest prav, porcul totuși o murit. — O

cutie 2 coroane.

Se capătă

la farmacistul KUN ISTVÁN

laboratoriu de medicamente cosmetice

„Laboratoire cosmetique MATILDE“ (intemeiat

după modelul celui din Paris la 1895 în Budapesta)

HAJDUSZOVÁT 3a (lângă Debreczen).]

Correspondență din România se recere în limba fran-

ceză sau germană.

AVIZ!

Aduc cu onoare la cunoștința on. public în Arad și jur, că am închiriat dela dnul NAGY LAJOS hotelul Central, precum și restaurantul și toate localitățile.

Ani întregi am fost proprietarul primului restaurant și cafenea din Cluj; și fără modestie pot s'o declar că totdeauna am fost părtinit din partea publicului din Ardeal și Cluj. Imi place să sperez că și stim. public Aradan și jur să fie deplin mulțumit, și mă voi nisui să pot îndeplini aceasta. Mă voi ține asemenea ca on. public să primească cel mai bun serviciu în cafeneaua și restaurantul Hotelului Central.

Rog on. public să primească cu bunăvoință scopul meu și să mă onoreze cu părțime. Rămân cu tot respectul

Rónai János,
proprietarul Hotelului Central.

Anunț.

Se caută un **sodal comerciant**

tinăr, care se pricepe la spețerie și manufactură. Reflectanții să se adreseze la subscrisul comunicând și condițiunile.

Cu stimă:
Dimitrie Popovici,
comerciant, Világos.

Când se înșală damele mai tare?

Dacă își comandă corsetele lor prin colportătoare!

Căci în casurile cele mai dese nu sunt bune Poftiți și osteniți până la mine, unde se pregătesc ronziile cele mai la modă și cele mai potrivite.

Corsete gata, îndreptătoare de talie, ce le vind în prețuri foarte ieftine.

Cer deplina încredere a prea stimatorilor doamne cu toată stima

PILCZ IRMA
pregătitoare de corsete
Arad, Deák Ferenc-u. 2.

Ciorapi!
Cămăși matroz!
Sokne, mănuși de mătăasă și ață, în calitate cea mai bună, asortiment bogat.

Prețuri absolut ficse!

Bársony Andor
mare prăvălie de ciorapi
Arad, piața Libertății nr. 17.
SPECIALIST!

OPURI și BROȘURI

Se recomandă

FOI PERIODICE

a executa următoarele:

INVITĂRI

BILETE DE LOGODNĂ
după dorință și în culori

BILANȚURI

ANUNȚURI FUNEBRALE

• Tot felul de lucrări tipografice •

și atingătoare de această branșă

PROGRAME

BILETE DE CUNUNIE
după dorință și în culori

ADRESE

BILETE DE ÎNTRARE

„TRIBUNA“

ARAD

Str. Deák Ferencz nr. 20

PREȚ-CURENTURI
în orice număr

NOTE

STATUTE + LIBELE

CIRCULARE

• Diferite tipărituri pentru bănci •

CĂRȚI DE VISITĂ
diferite formate

MENU

PLICURI CU FIRMA

OBLIGAȚIUNI

Comandele primite să efectueze prompt și conștiincios.

CĂRȚI în COMISIUNI

Prețuri moderate!

EDITURĂ PROPRIE

Colorator de sticlă

MAYBÖHM KÁROLY

Budapest, VI., Országbiró-u. 33.

Primește spre efectuare lucrări artistice. — Mustre trimis gratis și franco. La dorință călătoresc și la fața locului pe speșele mele.

Am onoare a aduce la cunoștința onoraților cumpărători, că prăvălia

Masztig P. és társa

de pe piața Andrassy Nr. 22, in Arad am cumpărat-o noi și o vindem sub firma noastră.

Cu distincă stimă:

PFEIFER PÁL és TESTV.

Prețuri fixe ieftine!

Batiste 1/2 duzină cu 3 ajururi de in 1.75 cr.

Ciorapi de ață brodați cu mătase 75 cr.

De flor fără cusătură, dela 55 cr. în sus.

Albituri de mătase de damast. Cele mai fine stoffe de lână și de spălat.

Zefir frumos 60 cm. lat cu 13 cr.

Cămăși de damă frumoase de șifon spălate, cu 95, 1.20, 1.38 cr.

Delainuri de spălat frumoase 19, 23 cr.

Prosoape fine de frotat 65, 75, 1.10 cr.

Bluse frumoase brodate 88, 1.20 cr.

Ciorapi fini de ață ajour 65, 75, 85 cr.

Cămeși de zefir englezesc fabricația proprie cu 1.85 cr

1/4 duzină ciorapi bărbătești 50 cr.

Cravate elegante de pichet 1/4 duzină 50 cr.

Ismene scurte 56, 75 cr.

Mănuși de ață și de mătase lungi, perechea cu 25, 35, 45, 55 cr. în sus.

Umbrele de ploaie și soare fine.

Lucruri de mână imprimate și începute cu toate prețurile convenabile.

Prăvălia centrală în Budapesta: Ferenciek tere 4, și Egyetem-tér 5.

Nou! INDUSTRIĂ MAGHIARĂ! Nou!

Succesul universal al unei invenții maghiare!

Descoperirea lui LUGOSI FERENC

A cutreerat deja lumea întreagă și o folosesc cei mai renumiți proprietari de vie

Stropitoarea de vie

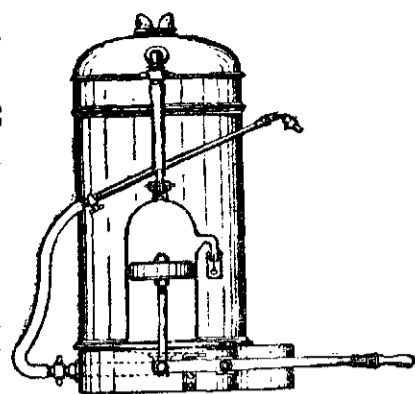
fiindcă e cea mai bună, cea mai perfectă din timpul prezent și se economisește mult timp și materie, nu se strică, garanție pe 5 ani.

Singurul fabricant:

Lugosi Ferenc în Czegléd.

Cele mai bune stropitoare de vie ale prezentului.

Negustorilor prețuri reduse.

Nou! Catalog de prețuri gratuit și porto franco. Nou!

Prăvălie nouă! Prăvălie nouă!

Aducem la cunoștința onor. public din loc și provincie, că am deschis în Arad, strada Deák Ferencz nr. 2 (casa Sebesy)

O prăvălie de blănuri

corespunzătoare tuturor condițiilor.

In legătură cu această prăvălie

cultivăm și împăierea păsărilor
și primim ori ce pasere pentru a o umplea cu pae.

Pentru sezonul de vară primim spre păstrare tot felul de blănuri, covoare și bunzi pe lângă prețurile cele mai moderate.

Solicitând părtinirea onor. public, îl asigură de serviciu prompt

Sztruhár Testvérek

Arad, str. Deák Ferencz nr. 2 (casa Sebesy).

Se primesc spre reparare și lucruri de biănar.

PREMIATĂ CU PRIMUL PREMIU LA EXPOZIȚIA MILLENARĂ DIN BUDAPESTA IN 1896.

Fabrică de ceasuri de turn și turnătorie de clopote

A LUI

G. P. PANTELIC in SEMLIN (ZIMONY)

FIRMA FONDATA IN 1854.

FIRMA FONDATA IN 1854

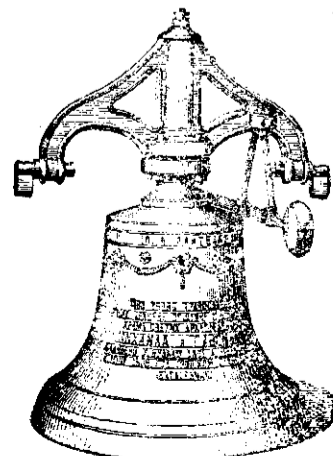
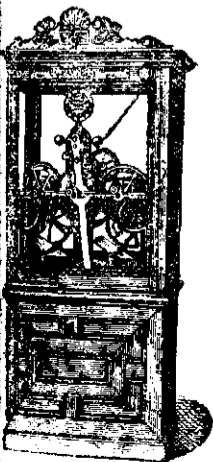
Face ceasuri de turn după felul cel mai nou, propriu de construcție, cu pendulă liberă, cu sîrmă.

Toarnă clopote noi, face smalturi mișcătoare de fier, la clopote vechi pentru ale acorda armonice, face adnexe de clopot de fier.

Garantează execuție precisă.

Bisericeilor și comunelor sărace li să dă în rate de mai mulți ani.

Am cercat expoziția universală din Paris din 1900, cu scop de studiu.

Avis!

„VATRA“ noul institut de credit din Cluj, și-a început activitatea. Acoardă credite de cont curent, cambiale și hipotecari, pe lângă condiții favorabile. Primește depuneri cu 5% plătind și darea erarială.

DIRECȚIUNEA.

Első szegedi len-áru damast és műszövéde

Csees Mihály
SZEGED, Tisza Lajos-körut 33.

Recomandă produsele sala proprie de in și damast, precum: covoare, ștergare, fugare milieu și toate cele trebuincioase pentru pat. Tot așa haine pentru mireasă, precum lucruri de ajur după plac.

Prețuri moderate, serviciu prompt.

— La rugare prin epistolă mă presint personal. —

Am onorul a aduce la cunoștința mult onoratului public că am deschis în *Lugoj, strada Bonnaz* (Palatul com. bis. ev. ref.)

prăvălie
cu obiecte de aur și argint, de juvaericele și
ceasornice.

O praxă de 35 ani în orașele cele mai mari din țară și străinătate mă pune în plăcuta poziție de a putea satisface și cele mai mari preteziuni.

Nizuința mea principală va fi totdeauna îndreptată într'acolo, ca prin hiferare

de mărfuri numai de prima clasă
prin lucrare precisă și bună, pe lângă prețuri moderate

să-mi câștig și asigurerez încrederea onorațiilor mei mușterii.

Voiu pune deosebit pond pe fabricarea de juvaericele, precum și pe

reparatura conștientioasă perfectă a ciasornicelor conducând insumi toate lucrările și ori-ce reparatură, fie cât de mică, va fi executată cu cea mai mare punctualitate și conștientiozitate. Vă rog să vă convingeți prin o comandă de probă despre calitatea bună a articolelor mei precum și despre lucrarea conștientioasă și precisă a reparaturilor ce mi-se vor încredința.

Recomandându-mă bunăvoinței mult onor. public,

semnez cu deosebită stimă:

Eduard Neumann,
ciasornicar și juvelier.

Telefon 101.

Telefon 101.

Kovács és Polgár

● LUGOS ●

Fabrică de cement, întreprindere de zidiri de beton și beton de fer.

Fabrica lângă gară. Birou: strada Ilona 2.

Fabrică și ține în magazin

tevi de cement în toată mărimea pentru traverze, poduri și canaluri; mai departe șghiaburi (vălai) de cement de fer pentru comune, domenii și particulari, trepte de peatră artificială, cement și imitație de marmoră, stâlpi pentru garduri de beton, plăci de cement simple și de lux.

Primește ori-ce fel de lucrări de lucrări de beton, beton de fer și lucrări de asfalt, mai departe coporișuri à la Ererit și tot felul de lucrări de pavagiu.

Ține în magazin, vinde en gros

Ciment portland și roman de Beocsini, var, gips, trestie de stucatură, cătran, carbolineum, cărămizi și material rezistentă focului, praf de ciment etc.

La dorință servește cu planuri și preliminarium.

Telefon 20-45

Paul Boháček

Telefon 20-45

turnătorie de metal și bronz fosforat
Budapest, VI., Rőppentyű-utca 23.

Produce: Bronz fosforat original, Bronz mineralist, Aramă roșie, Aramă galbine, Bronz mangan, Aluminiu curat, Orig. „Exact“ Compozițiunii de magazin după desenuri și modele în bucăți brute de aramă, precum și prelucrate gata. Articole de calitate.

Correspondență germană, ungurească și franceză.

ZIKMUND & COMP.

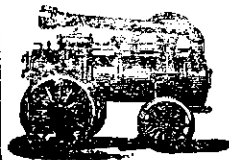
Fabrică de mașini și turnătorie de fier în UJVIDEK

Recomandă tot felul de mașini de economie, dar mai ales mașinile sale brevetate, premiate la cele mai multe expoziții:

de semănat sistem „COLUMBUS-DRILL“ și motoarele sale cu gaz, petrolu și benzin.

Recomandă mașinile sale

de treracat cu benzin și aburi, pluguri și tot felul de mașini agricole mari și mici.

Aranjament de mori după sistemul cel mai nou

Trimetem preț-curente ilustrate gratis și franco.